Straatsburg.

DE TITULORUM LACONICORUM DIALECTO

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

AB AMPLISSIMO

PHILOSOPHORUM ORDINE

ACADEMIAE WILHELMAE ARGENTINENSIS

RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

PAULUS MÜLLENSIEFEN

BEROLINENSIS.

ARGENTORATI

APUD CAROLUM I. TRUEBNER.

MDCCCLXXXII.

RUDOLFO SCHOELLIO

S.

I.

TITULORUM LACONICORUM CONSPECTUS.

§ 1.

Laconicae dialecti proprietatem perscrutaturis non a fontibus incerta manuscriptorum memoria propagatis velut Alcmanis Aristophanisve versibus sed ab inscriptionibus proficiscendum esse nunc inter omnes constat: immo cum poëtarum sermo laconicus grammaticorum adeo commentis passim corruptus sit, incorruptam titulorum fidem ad auctorum verba et formas corrigendas iure adhibebimus. Cum autem Ahrens[1] eiusque epitomator Krampe[2] in dialecto laconica enarranda haec duo fontium genera inter se comparare propter inscriptionum penuriam — nam tituli plurimi eique gravissimi nuperrime reperti sunt — non satis potuerint, cum, qui artem grammaticam universae linguae Graecae composuit, G. Meyer[3] materiae mole prohibitus sit, quominus singulas populorum Graecorum dialectos accuratius tractaret, aliquid novi me ipsum prolaturum spero, si ex omnibus inscriptionibus laconicis usque adeo in lucem editis dialecti laconicae speciem atque vices enucleare contigerit.

Rudolfo autem Schoellio quantum cum in universis meis litterarum studiis tum in hoc opusculo conficiendo debuerim, quin grato animo palam profitear, praetermittere non possum.

---

1) Ahrens de Graecae linguae dialectis vol. II.

2) A. Krampe de dialecto Laconica (diss. inaug.) Monasterii 1867.

3) Gustav Meyer griechische Grammatik. Leipzig 1880.

Tituli laconici non pauci exstant, sed ei ita dispersi, ut non inutile esse existimem omnes sub uno conspectu ponere. Quo in recensu praeter eos, quos dialecticis formis insignes ipse infra exscripsi, reliquos quoque enumerabo locisque indicatis addam ubi singuli tituli aut emendati aut iterum publici iuris facti sint. Atque qui mihi innotuerint inscriptionum laconicarum fontes interpretesve, hi sunt:

1) Ahrens Philologus XXXVIII p. 193 sqq. vide n. 22*[1]).

2) Baumeister Philologus IX p. 183 sqq. titt. 10—13.

3) Boeckh C. I. G. vol. I. 1828. titt. 13. 15. 35. 42. 1237—1511.

4) Bursian Abhandlungen der phil. hist. Klasse der kgl. bayr. Akad. der Wiss. VII. 1855. p. 771 sqq.

5) Cauer delectus inscriptionum Graecarum propter dialectum memorabilium. Lips. 1877. titt. 1—7. cf. n. 21*, 22*, 28*, 30*, 41*, 58*, 59*.

6) Conze et Michaelis rapporto d'un viaggio fatto nella Grecia nel 1860. Romae 1861 (ex Annali dell' instit. tom. XXXIII) p. 34—56.

7) E. Curtius Monatsber. der Berl. Akad. 1856. p. 165. cf. n. 20*. — Archaeol. Zeitung Jahrg. 1876 p. 49. cf. n. 22*. Jahrg. 1881 p. 93. cf. n. 41*.

8) Dethier und Mordtmann Epigraphik von Byzantion I 1864 p. 3 sqq. cf. n. 20*.

9) Dressel und Milchhöfer Mitth. des arch. Inst. in Athen II p. 293. vide inprimis appendicem epigraphicam p. 432.

10) Foucart Bull. de corresp. hellén. II p. 515. cf. n. 8*. III p. 96. cf. n. 29*.

11) Fränkel Archaeol. Zeitung Jahrg. 1876 p. 28. cf. n. 13*.

12) Frick Jahrb. f. Philologie 1857—60 suppl. III p. 487. cf. n. 20*.

13) Goettling de monumento Plataeensi (ind. univ. Ienensis aestatis 1861. 1862). cf. n. 20*.

---

[1]) Numeri quibus stellulam adposui ad titulorum collectionem quam infra subieci pertinent.

14) Hirschfeld Bull. dell' instit. 1873 p. 161. 185. 213.

15) Homolle Bull. de corresp. hellén. III p. 12. cf. n. 37*.

16) Keil analecta epigraphica 1842, p. 75. 101. — Zwei Inschriften aus Sparta und Gytheion 1849. cf. n. 50*. 56*. — Schedae epigraphicae 1855, p. 17.

17) Kirchhoff Studien zur Geschichte des griech. Alphabets[3] p. 139 sqq. cf. n. 20*. 23*. 28*. 30*. 35*. — Hermes III p. 449. cf n. 28*. 30*. 58*. 59*. — Monatsber. der Berl. Akad. 1870 p. 51. cf. n. 35*. — Archaeol. Zeitung Jahrg. 1879 p. 162. cf. n. 5*. Jahrg. 1880 p. 64 (n. 357) et p. 119 (n. 364). cf. n. 10*.

18) Komnenos *Ἀθήναιον* IX p. 306.

19) Kumanudes *Ἀθήναιον* I p. 254. cf. n. 57*. 58*. IV p. 464 (n. 22. 23. 24. 25).

20) Leake travels in the Morea 1830 vol. III in appendice epigraphica. vol. IV (suppl.) p. 181. p. 304 (de dialecto tzaconica).

21) Le Bas inscriptions grecques et latines recueillies en Grèce par la commission de Morée et expliquées. 1836—37. vol. I p. 1. vol. II p. 95—172.

22) Le Bas-Foucart (Le B. F.) inscriptions du Péloponnèse, id est: Voyage archéologique en Grèce et en Asie mineure fait par Le Bas et Waddington vol. II, sect. IV, V. titt. 160—290 (laconici); titt. 291—326a (messenii). Magni momenti est appendix, qua continentur adnotationes Foucarti (explications des inscriptions grecques et latines recueillies en Grèce et en Asie mineure par Foucart II, sect. IV, V. p. 78—176). Quae titulorum laconicorum et messeniorum collectio prodiit ex inscriptionum multitudine, quas Le Bas annis 1844/45 in ephemeride quae appellatur Revue archéologique ediderat 1844 p. 421. 631. 705. 1845 p. 65. 129. 206. cf. tabulas.

23) Loeschcke Mitth. des arch. Inst. III p. 164. cf. n. 47*.

24) Lüders Bull. dell' inst. 1873, p. 143. cf. n. 59a*.

25) Martha Bull. de corresp. hellén. I p. 378 (n. 1—19). III p. 194.

26) Michaelis vide sub n. 6.

27) Milchhöfer vide sub n. 9.

28) Neubauer Hermes vol. X p. 153. cf. n. 7*.

29) Purgold Arch. Ztg. Jahrg. 1881 p. 87 (n. 389). cf. n. 41*.

30) Rangabé antiquités helléniques vol. I, 316. 317. vol. II, 1229. 2239. cf. n. 1*. 7*. 26*.

31) Roehl Jahrb. f. Philologie vol. CIX p. 156. cf. n. 30*. — Mitth. des arch. Inst. I p. 230. cf. n. 32*. 33*. 34*. 38*. 40*.

32) Ross inscriptiones ineditae 1834 fasc. I, titt. 13—53. — Reisen im Peloponnes 1841 vol. I p. 1—23. — Archäol. Aufsätze vol. I. 1855, p. 6. vol. II. 1861, p. 658 (16. 17). 659 (21). 667 (h). 670 (k, l). 671 (m). — Jahrb. f. Philologie 1856, p. 265. cf. n. 20*.

33) Sauppe Göttingische gelehrte Anzeigen 1865, p. 461. 1867, p. 156. cf. n. 51*.

34) v. Velsen Arch. Anzeiger 1855, p. 74*. cf. n. 6*.

35) Vischer inscriptiones Spartanae partim ineditae 1853, titt. 1—8. — Epigraphische Beiträge 1855, titt. 30—38, Anhang p. 27.

36) Weil Mitth. des arch. Inst. I p. 151. cf. n. 17*. 25*. 45*. V p. 232. 293.

37) Wilke Arch. Anzeiger 1856, p. 207*. cf. n. 20*.

Tituli repetiti. [1]

C. I. G. 13 = n. 14*. — 15 = n. 11*. — 35 = n. 2*. — 42 = n. 15*. — 1237/38 = Ross inscr. ined. 20 (cf. LeB.F. 173a). — 1240 = Le Bas n. 31. — 1241 v. 21—26 = Mitth. II p. 435 (n. 6) cf. bull. de corr. hell. I, 382. — 1245 = Le Bas n. 32. — 1248 v. 3—5 = bull.

---

[1] Meae collectionis numeris stellula insignitis reliquos auctores infra suo quosque loco adiectos invenies.

de corr. hell. I, 382. — 1252 v. 12 = LeB. F. 173b. — 1260 v. 22. 23. 25. 26. 34 = LeB. F. 163d. — 1261 = Mitth. II, 388 (n. 207). — 1277 = LeB.F. 168c in adn. — 1284 = LeB.F. 168 b. — 1285 = LeB.F. 170. — 1293 = LeB.F. 171. — 1297 = LeB.F. 314 (Le Bas n. 4). — 1304 = LeB.F. 173b in adn. — 1306 v. 5/6 = LeB.F. 245b in adn. — 1317 = LeB.F. 260 (Leake n. 36). — 1318 = LeB.F. 319 (Le Bas n. 6). — 1321 = LeB.F. 261 (Leake n. 34). — 1322 = LeB.F. 262 (Leake n. 37). — 1325 = n. 46*. — 1330 = LeB.F. 177. — 1331 = n. 54*. — 1334 = n. 53*. — 1335 = n. 49*. — 1336 = n. 52*. — 1340 = Le Bas n. 27. — 1352 = LeB. F. 175 (Le Bas n. 22). — 1357 = Le Bas n. 23. — 1361 = Le Bas n. 28. — 1363 = Le Bas n. 30 (Ross inscr. ined. n. 14). — 1369 = Le Bas n. 24. — 1373 = LeB. F. 185. — 1381 = Le Bas n. 25. — 1389 = LeB.F. 256 (Leake n. 33). — 1394 = LeB.F. 258 (Leake n. 32). — 1398 = LeB.F. 184 (Le Bas n. 26, Vischer ep. Beitr. p. 27). — 1404 = LeB.F. 225 (Leake n. 13). — 1409 = Mitth. II, 367 (n. 157.) (LeB.F. 181). — 1420 = LeB. F. 179a (Vischer ep. Beitr. n. 36). — 1425 = LeB.F. 166. — 1433 = Le Bas n. 28. — 1445 = LeB.F. 224 (Le Bas n. 46. Leake n. 12). — 1460 = LeB.F. 317. — 1461 = LeB.F. 286. — 1464 = n. 56a*. — 1466 = Mitth. II, 381. — 1467 — Mitth. II, 381. — 1469 = n. 25*. — — 1470 = n. 36*. — 1471 = Le Bas n. 33. — 1474 = Le Bas n. 48. — 1476 = Mitth. I, 230. — 1487 = LeB.F. 291. — 1496 = Le Bas n. 5. — 1501 = LeB.F. 196 (Le Bas n. 29). — 1511 = n. 35*. — 9295 = LeB.F. 199 (Ross inscr. ined. n. 43). —

Leake travels in the Morea vol. III. app. ep. n. 9 = LeB.F. 176. — 12 = LeB.F. 224 (Le Bas n. 46). — 13 = LeB.F. 225. — 17 = LeB.F. 173 b (Keil an. ep. p. 92). — 19 = Keil an. ep. p. 96. — 23 = LeB.F. 237a (Keil an. ep. p. 95). — 26 = LeB.F. 246. — 28 = n. 25*. — 31 = LeB.F. 256a (Keil an. ep. p. 96). — 32 = LeB.F. 258. — 33 = LeB.F. 256. — 34 = LeB.F. 261. — 35 = LeB.F. 259a. — 36 = LeB. F. 260. — 37 = LeB.F. 262. — 40 = LeB.F. 269. — 41 = LeB.F. 278 f. g. — 42 = LeB.F. 243d. — 43 = LeB.F. 317. — 44 = LeB.F. 319. — 45 = LeB.F. 322. — 46 = LeB.F. 317a (Keil an. ep. p. 98). — 47 = LeB.F. 293. — 52 = n. 26*. — 71 = n. 27*. — 72 = Keil an. ep. p. 85. — vol. IV (Peloponnesiaca) p. 181 = LeB.F. 167 b. —

Ross inscr. ined. n. 13 = LeB.F. 179. — 14 = Le Bas n. 30. — 15 = LeB.F. 173b (?). — 19 = Le Bas n. 39. — 20 = LeB.F. 173a in adn. — 22 = LeB.F. 168d (Keil an. ep. p. 76). — 25 = Le Bas n. 34. — 27 = LeB.F. 165 (Vischer ep. Beitr. n. 35). — 28 = LeB.F. 186. — 29 = LeB.F. 167. — 30 = LeB.F. 168h. — 31 = LeB.F. 172. — 32a = LeB.F. 202. — 32b = LeB.F. 185. — 33 = n. 26*. — 34a b = n. 39*. — 35 = LeB.F. 162i (Keil an. ep. p. 77). — 41 = LeB.F. 192. — 43 = LeB.F. 199. — 44 = Keil an. ep. p. 78. — 47 = n. 2*. — 51 = LeB.F. 244. — 52 = n. 25*. —

Ross Reisen im Peloponnes I p. 3 = LeB.F. 176b. — p. 7 = LeB.F. 295. — p. 8 = LeB.F. 296. — p. 9[1] = LeB.F. 298. — p. 9[2] = LeB.F. 300. — p. 23 = LeB.F. 162d.

—— Archäolog. Aufsätze I p. 7 = n. 7*. — II p. 658 (17) = LeB.F. 175b. — p. 659 (21) = Mitth. II p. 382. — p. 667 = n. 45*. — p. 670 (k) = LeB.F. 237c. — p. 670 (l) = LeB.F. 237e. — p. 671 (m) = LeB.F. 237b. —

Le Bas inscriptions grecques et latines. Parisiis 1836/37. vol. I n. 1 = LeB.F. 310a. — n. 2 = LeB.F. 316. — n. 3 = LeB.F. 317. — vol. II (p. 129 sqq.) n. 35 = LeB.F. 173b. — n. 36 = LeB.F. 176. — n. 42 = LeB.F. 183a. — n. 50 = LeB.F. 274a. — n. 51 = LeB.F. 238. — Ex C. I. G. repetiti sunt tituli I n. 4. 5. 6. II. n. 33. 46. 48, praeterea 22—32 'ex schedis Fourmonti' correcti: qua correctione cave nimium confidas. Titulis n. 37. 38. 40. 41. 47. 52. 53 pauca fragmenta continentur, tituli 43. 44. 45 recentissima aetate ficti sunt; tit. 49 est latine scriptus.

Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 160 = n. 7*. — 161 = n. 3*. — 162 = n. 24*. — 162a = n. 57*. — 162b = n. 59*. — 162c = n. 59a*. — 162e = n. 45*. — 162f = Mitth. II, 386 (n. 204). — 162j = n. 58*. — 162k = bull. dell' inst. 1873 p. 189. — 163a = n. 56*. — 163b c d = n. 55*. — 164 = Mitth. II, 439 (n. 18). — 175a = Mitth. II, 366 (n. 156). — 175c = Mitth. II, 368 (n. 158). — 180 = Mitth. II, 382 (n. 200). — 181 = Mitth. II, 367 (n. 157). — 194a = n. 44*. — 194c = Mitth. II, 439 (n. 19). — 200 = n. 18*. — 201 = n. 26*. — 203a (in adnot.) = n. 34a* c*. — 226 = n. 1*. — 227 = n. 16*. — 228a b = n. 43*. — 228c = n. 48*. — 230c = Mitth. II, 418 (n. 258). — 238 = n. 25*. — 240a = Mitth. II, 378 (n. 193). — 242a = n. 51*. — 243 = n. 50*. — 248c = bull. dell' inst. 1873 p. 163. — 255a = n. 28*. — 255b = n. 30*. — 255c = n. 31*. — 255d = n. 49*. — 281 = n. 42*. — 283 = n. 346*.

Dressel-Milchhöfer Mitth. d. arch. Inst. II p. 303 = n. 8*. — p. 314 = n. 19*. — p. 319 = n. 27*. — p. 283 (n. 201) = n. 56*. — p. 433 (n. 1) = n. 6*. — p. 433 (n. 2) = n. 12*. — p. 434 (n. 3) = n. 9*. — p. 434 (n. 4) = n. 8*. — p. 435 (n. 5) = n. 4*.

Keil anal. epigr. in p. 76—78 emendatos praestat Rossii inscr. ined. n. 22. 35. 44, in p. 85—98 Leakii n. 17. 19. 23. 31. 46. 71. 72. Idem in schedis epigr. p. 17 sqq. adnotationes exhibet ad LeB.F. 296. 297. 298. 299. 311 cf. Foucarti explicationes.

Baumeister Philol. IX, p. 183 sqq. n. 10 = LeB.F. 168 f. — n. 12 = LeB.F. 203e.

Bursian Abh. der phil. histor. Classe der bayr. Akad. VII, p. 771 sq. quos in commentatione 'Ueber das Vorgebirge Taenaron' titulos affert, repetuntur apud Le Bas-Foucart sub n. 255c (= n. 31*). 257. 273a-e.

Vischer epigr. Beiträge titt. 30—38; Anhang p. 27 quas publici iuris fecit inscriptiones praeter fragmentum n. 31 iterum editae sunt apud Le Bas-Foucart n. 165. 168e. 179a. 184. 194a (= n. 44*). 195. 303a. 320a.

Conze-Michaelis annal. 1861, p. 37 = LeB.F. 203 f. — p. 38 = n. 56*. — p. 40 = LeB.F. 168 eg. — p. 41 sq. = n. 55*. — p. 46[1] = Mitth. II, p. 368 (n. 158). — p. 46[2] = LeB.F. 162g. — p. 47[1] = LeB.F. 211c. — p. 47[2] = LeB.F. 203g. — p. 53 = LeB.F. 326a.

§ 2.

Tituli propter dialecti formas memorabiles.

I.

a. Tituli sinistrorsum inscripti.

1. Le Bas rev. arch. II, 1. 1845 p. 71. tab. 25, 1. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 226. tab. II, 5. — Rangabé ant. hell. n. 317. — Titulus Geronthris rep.

. .] *αϝο . .* | *αϝάναξ* | *Τεβύκιος* | *Ἀμίκας* | *Ἀμύλος* | *αϝάναξ*.

2. C. I. G. 35. — Ross inscr. ined. n. 47 p. 13 sq. — Titulus Spartae rep.

Εὐγενίδα | *σᾶ[μα]*.

Κηὐγενίδας | *σᾶ[μα]* C. I. G.

3. Le Bas rev. arch. I, 2. p. 721. — Le Bas-Foucart voy. arch. II, inscr. n. 161. tab. VI, 3. — Misthrae rep.

Δαμάτης.

4. Dressel-Milchhöfer, Mitth. des arch. Inst. II. p. 135. n. 5. — Prope vicum Parori rep.

Λεχοῖ.

b. Tituli *βουστροφηδόν* inscripti.

5. Kirchhoff Archäol. Zeitung a. 1879 p. 162 n. 313. Olympiae rep.

αδαυ – – | *– – Ο Σπα|ρτιατ – –*

6. v. Velsen Archäol. Anzeiger 1855 p. 74*. — Hirschfeld bull. dell' inst. 1873 p. 190 n. 4. — Dressel-Milchhöfer Mitth. des arch. Inst. II, p. 433 n. 1. — Spartae rep.

οὔτε βὰς οὐ τὸν **ΝΕΙΟΝ** *οὐ τὸν Ηυ[δ – – | νο . . χυ . ιον· αἴ τις δισκιοι (δισκίων?) | —*

7. Rangabé ant. hell. n. 316. — Ross arch. Aufs. I p. 7. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 160. — Neubauer Hermes X p. 153. — Spartae rep.

Λαυκατ – – | – – μνᾶμα | καλᾶς – – | – – θίδα Ηυι(ύς· παι – –.

Metrum agnoscitur dactylicum. Quam Neubauer temptavit restitutionem: *Γ]λαυκατί[α με μνᾶμα Κάλας [ἔθει' Ἀν]θίδα υἱύς – –* et propter medium *ἔθειο* et propter nomina inaudita nec usquam obvia, denique propter cognationis notam omissam in primario nomine 'Glaucatiae' probari nequit.

c. Tituli *ἐλιγδόν* inscripti.

8. Dressel-Milchhöfer Mitth. des arch. Inst. II p. 303 cf. p. 434 n. 4. — Foucart bull. de corr. hell. II p. 515. — Chrysaphae rep.

Ηερμᾶνος.

9. J. Martha bull. de corr. hell. I p. 378 n. 1. — Dressel-Milchhöfer Mitth. des arch. Inst. II p. 434 n. 3. — Spartae rep.

ΠΟΛΛΕΙΟΝ.

d. Tituli dextrorsum inscripti.

10. Kirchhoff Archäol. Zeitung a. 1880 p. 64 n. 357 et p. 119 n. 364. — Olympiae rep.

Τ]οὶ Σπαρτιᾶτα[ι | τῶι Δὶ Ὀλυ]μπίωι ἀν|έθεν.

(*τῶι Δὶ* supplevi, cf. n. 41, 2 sq.)

11. C. I. G. 15 ex schedis Fourmonti. — Fehassae rep.

. . **ΑΝΤΟΥ** *ἐδί(δο|Ϝ|ε* **ΥΟ** . . | . . . **ΑΜΑΝΟΟΙ** *τί λέγω* . . . | . . **Σ** *ἔθηκέ με χήρα[ν]* **ΙΤΙΜ** | *[ἐ]δήδοϜας ἄρκαλον* | **Ο. Ε.** *(ἀ|λλὰ καθαίρων* || . . . . **ΡΟΥ** | **Β** *υδ(ροφόρο[ν]* **Κ.**| **Λ** . . . . **ΑΕΝΛΛ . ΥΙ . Ο** – .

Metrum est dactylicum. Sententia verborum prorsus incerta.

12. Dressel-Milchhöfer Mitth. des arch. Inst. II p. 433 n. 2. — Magulae rep.

1 ΡΟΣΑΘΡΕΝΑ —. 2 Γαῦνὸς νικάσ[ας? —. 3 χύνατος εἰσ —, 4 ε χαριζόμεν[—; 5 ἐνθάδε παῖς π —, 6 οἴκα[δ]ε? εὔφρον —, 7 . . . . ιοχ — —.

13. Fränkel Archäol. Zeitung a. 1876 p. 28. tab. V. 2. — *Hoπωρὶς ἀνέθηκε Λιμνάτι.*

14. C. I. G. 13. — Geraniae rep.

Hιαρὸς Χάροπνος. Hιαρ[ὸς] | Ἀριστόδαμος.

15. C. I. G. 42. — Geraniae rep.

Λνοάδας.

16. Le Bas rev. arch. II, 1 1845 p. 72. tab. 25, 1. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 227. tab. III. 4. — cf. Kirchhoff gr. Alph.[3] p. 142 adn. 1. — Geronthris rep.

Θαλεσσίων | [Ἀλ]κίμαχος | Ἀγχίβιος | Ἀριστο δά[μα]ς | Βίων || [Χα]ρίδικος | Τιμόδαμος | Ἀρχίας.

17. Weil Mitth. des arch. Inst. I p. 165.

a) .ΕΚΟΙϜΕ ΑΝΙ – | χαριC – –

b) *Κορφιάτα Παν[ός*

c) ΤΙΤΥΑ

d) *Κροφιάτα* | Ο+ΥΟΙ | ΛVΙ | Β*ια[ρ]ό[ν].*

18. Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 200. — Spartae rep.

πυ – – | ελ – – | τε – –

19. Dressel-Milchhöfer Mitth. des arch. Inst. II p. 314 cf. tab. XXV. — Prope Magulam rep.

. . . *κόρωι* (sive *κώρωι*) *Θιοκλῆ[ς] ἀν[έ]θηκε.*

Clausula dactylica, ni fallor.

20. E. Curtius Monatsb. der Berl. Akad. 1856 p. 162. — Ross Jahrb. f. Phil. 1856 p. 265. — Wilke archäol. Anzeiger 1856 p. 207*. — Pittakis ἐφημ. ἀρχαιολ. 1856 n. 42. tit. 2759 p. 1378. — O. Frick Jahrb. für Phil. 1857—60 suppl. III p. 487. — Dethier et Mordtmann Epigraphik von Byzantion I p. 3 sq. — Göttling in ind. schol. Ienensium aest. 1861. — Monumentum Byzantii servatur.

[13]*Ἀπόλωνι θε[ῶι στάσαντ]* | *ἀν[άθη]μ' ἀπὸ [Μήδων].* [12]*[Λ]ακε[δ]αιμόν[ιοι]* | *Ἀθαν[α]ῖ[ο]ι* | *Κορίνθιοι* | [11]*Τεγεᾶτ[αι]* | *Σεκυώνιοι* | *Αἰγινᾶται* | [10]*Μεγαρῆς* | *Ἐπιδαύριοι* | *Ἐρχομένιοι* | [9]*Φλειάσιοι* | *Τροζάνιοι* | *Ἑρμιονῆς* [8]*Τιρύνθιοι* | *Πλαταιῆς* | *Θεσπιῆς* | [7]*Μυκανῆς* | *Κήϊοι* *Μάλιοι* | *Τήνιοι* | [6]*Νάξιοι* | *Ἐρετριῆς* | *Χαλκιδῆς* | [5]*Στυρῆς* | *Ϝαλήϊοι* | *Ποτειδαιᾶται* | [4]*Λευκάδιοι* | *Ϝανακτοριῆς* *Κύθνιοι* | *Σίφνιοι* | [3]*Ἀμπρακιῶται* | *Λεπρεᾶται.*

7, 2 *Κεῖοι* 5. 2 *Ϝαλεῖοι* vulgo scribitur; cf. § 13.

Hexametrum in principio recte restituit Goettlingius. Nam in Frickii lectione *Ἀπόλωνι θεῷ ἀνάθημα τῶν Ἑλάνων* offendit genetivus *Ἑλάνων* subsequentibus nominativis *Λακεδαιμόνιοι, Ἀθαναῖοι* etc. parum congruus: praeterea non solum ex rhythmo verborum *Ἀπόλωνι θεῷ*, sed etiam ex epica forma *θεῷ* pro laconica *θιῷ* versus heroicus agnoscitur (cf. Kirchhoff gr. Alph.[2] p. 98. et huius comm. § 13).

21. Eustratiades *ἐφημ. ἀρχαιολ.* N. S. n. 410. tab. 50 a b. — Kirchhoff Monatsber. der Berl. Akad. 1870, p. 51. — Cauer del. inscr. n. 2 p. 3. cf. Archäol. Zeitung a. 1879 p. 159. — Tegeae rep.

a. *Ξουθίαι τῶι Φιλαχαίω [τ]ριακάτι|αι μναῖ. αἴ κ(α ζώη), αὐτὸς [τοῦ]το ἀνελέσ|θω· αἰ δέ κ' ἀποθάνηι, τῶν τέκνων | ἦμεν, ἐπεί κα πέντε Ϝέτεα | Ηηβῶντι· αἰ δέ κα μὴ γένητα||ι πέ(ντε Ϝ)ετῶν, ἐπιδικατὸν ἦμεν· | διαγνῶμεν δὲ τὼς Τεγεάτα[ς] | κατὸν θεθμόν.*

b. *Ξουθίαι παρκαθήκα τῶι Φιλαχα|ίω τ⟨ζ⟩ετρακάτιαι μναῖ ἀργυρίω. εἰ μ[ὲ]ν κα ζώη, αὐτὸς ἀνελέσθω· αἰ δέ κ|α μὴ ζώη, τοὶ υἱοὶ ἀνελόσθω τοὶ γνή|σιοι, ἐπεί κα ἡβάσωντι πέντε Ϝέτε||α· εἰ δέ κα μὴ ζῶντι, ταὶ θυγατέρες [ἀ]νελόσθω ταὶ γνήσιαι· εἰ δέ κα μὴ | [ζῶ]ντι, τοὶ νόθοι ἀνελόσθω· εἰ δέ κα | μὴ νόθοι ζῶντι, τοὶ (ἄσ)σιστα πόθικ|ες ἀνελόσθω· εἰ δέ κ' ἀνφιλέγωντ[ι, τ]οὶ Τεγεᾶται διαγνόντω κατὸν | θεθμόν.*

a. 2. *αἴ κ' αὐτὸς [ἦ]ι, τῶ* (sive *τὸ*) *ἀνελέσθω* Eustr., *αἴ κα ζώη, αὐτὸς ἀνελέσθω* Kirchh. — 6. ΠΕΤΝΕΤΟΝ

tabula. — b 1. *μαρκάθηκα* E. 9. ΣΑΣΙΣΤΑ tabula. — *ποθίκ[οντ]ες* K.

22. E. Curtius Archäol. Zeitung a. 1876 p. 49. tab. VI. 3. — Ahrens Philologus XXXVIII p. 193. — Cauer p. 3 n. 1. — Olympiae rep. (cf. Paus. V, 24.)

Δέξο Ϝάνα[ξ] Κρονίδα Ζ? εῦ Ὀλύμπιε καλὸν ἄγαλμα
ἱλήϜοι θυμῶι τοῖ Λακεδαιμονίοι.

Pro *Ζεῦ* num alia forma nominis e. g. *Τεῦ* supplenda sit, quo ducere videtur et litterae post *Κρονίδα* scriptae vestigium et maius intervallum, dubium est; cf. § 10.

23. Kirchhoff gr. Alph.[3] p. 140. — Titulus in museo Britannico servatus.

Ἡμικοτύλιον.

24. Le Bas rev. arch. 1844 p. 722. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 162. tab. VI, 18. — Misthrae rep.

. . . . . *νθις ἀνέθηκε τᾶι Λιμνάτι.*

25. C. I. G. 1469. — Ross inscr. ined. I n. 52. — Leake travels in the Morea III in app. epigr. n. 28. — Le Bas rev. arch. II, 1 (1845) p. 213. tab. 25, 4. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 238. tab. VI, 11. — Weil Mitth. des arch. Inst. I p. 154. — Gythei rep.

1 *μηδένα* —, 2 *ἀ[π]ὸ Στρυθης ταις* —, 3 *δέκα ἀπὸ Στρυ-*
θης —. 4 ΕΤΑΙΑFΑΙΑΤΑ —. 5 *Ποδῶ* ΛΟΣ.ΜΕ —.
6 ΡΛΙΔΕ *Πόλι* —. 7 *[ὁ ῥόμος* —. 8 Γ. ΟΣΤΑΤΟ —.
9 — ΜΙΛΟΝ —. 10 — *ποδ–* —.

Varias editorum lectiones affert Weilius l. c.

II.

26. Leake travels in the Morea III in app. epigr. n. 52. — Ross inscr. ined. I n. 33. — Rangabé ant. hell. II. n. 2239. — Le Bas rev. arch. I, 2 p. 718. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 201. tab. VI. 16. — Hirschfeld tituli stat. sculpt. Graec. 1871 p. 76 n. 23. — Spartae rep.

ἐποίηΗε.

27. Leake travels in the Morea II p. 521. III in app. epigr. n. 71. — Keil anal. epigr. p. 85. — Dressel-Milchhöfer

Mitth. des arch. Inst. II p. 318. — Fick in ‘Beiträge zur Kunde der indogermanischen Sprachen’ III p. 121 (cf. Meister et Roehl ib. p. 284. 309.) — Sellasiae rep.

Δαμώνων | ἀνέθηκε Ἀθαναία[ι] | πολιάχωι νικάΗας | ταυτᾶ Hᾶτ' ο[ὐ]δὴς | πήποκα τῶν νῦν· ||

Τάδε ἐνίκαΗε Δα[μώνων] | τῶι αὐτῶι τε[θρ]ίππ[ωι] | αὐτὸς ἀνιοχίων | ἐν Γαιαόχω τε[τράκιν] | καὶ Ἀθάναια τε[τράκιν] || κἠλευΗύνια τε[τράκιν].

Καὶ ΠοΗοίδαια Δαμών[ων] | [ἐνίκη, Ηέλει κ]αὶ Ηο[κ]έλ[ηξ] | — α αὐ[τὸ]ς ἀνιοχίων | ἐνΗηβώΗαις Ηίπποι[ς] || Ηεπτάκιν ἐκ τᾶν αὐτῶ | Ηίππων κἠκ τῶ αὐ[τῶ] Ηίππ[ω]. |

Καὶ [Π]οΗοίδαια Δαμώνω[ν] | [ἐ]νίκη Θευρίαι ὀκ[τάκιν] | αὐτὸς ἀνιοχίων ἐνΗηβώΗαις Ηίπποι[ς] | ἐκ τᾶν αὐτῶ Ηίππων | κἠκ τῶ αὐτῶ Ηίππω. || Κἠν Ἀριοντίας ἐνίκη | Δαμώνων ὀκτάκιν || αὐτὸς ἀνιοχίων | ἐνΗηβώΗαις Ηίπποις | ἐκ τᾶν αὐτῶ Ηίππων κἠκ τῶ αὐτῶ Ηίππω, καὶ | Ηο κέληξ ἐνίκη. ||

Καὶ ἘλευΗύνια Δαμ[ώνων] | ἐνίκη αὐτὸς ἀνιοχίων | ἐνΗηβώΗαις Ηίπποις | τετράκιν.

Τάδε ἐνίκαΗε ἐν **ΥΜΑ** . . || . . *ιρᾶν[τ]ος Ηα[λ]ίκων Δ[αμώνων] | . . . . Ηια καὶ κέληξ [ἐν]ί[κη] . . . ας Ηα . . εν* . . . | . . . . **ΕΡ** — || — **ΟΝ** —.

v. 9. *Γαιαόχω* Roehl testatur: **Γ˙ΑΙΛΛΟΨΟ** Dressel-Milchhöfer.

28. Eustratiades *Παλιγγενεσία* 1868 n. 1501. — Kirchhoff Hermes III, 449. gr. Alph.^{3} p. 145. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 255a. — Cauer p. 4 n. 3. — (cf. Fr. Blass in satura phil. Sauppio oblata p. 130 § 7.). — Taenari rep.

Ἀνέθηκε Ἐχέφυλος Νεαρέταν τῶι ΠοΗοιδᾶνι. | Ἔφορος || Ἀριστεύς· | ἐπακόω | Ἀριστοτέλης, | Δαμοφῶν.

29. Foucart bull. de corr. hell. III p. 96. cf. Fr. Blass l. c.). — Taenari rep.

Ἀνέθηκε | τῶι ΠοΗοιδᾶνι | Νίκων | Νικαφορίδα | καὶ ΛύΗιππον || καὶ Νικαρχίδαν | καὶ ταύτᾶς πάντα. | Ἔφορος | Εὐδαμίδας· | ἐπάκοε || Μενεχαρίδας: | Ἀνδρομέδης.

30. Eustratiades *Παλιγγενεσία* 1868 n. 1501. — Kirchhoff Hermes III p. 449. gr. Alph.[3] p. 145. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 255 b. — Cauer n. 4 p. 4. (cf. Roehl Jahrb. f. Phil. CIX p. 156; Fr. Blass l. c.). — Taenari rep.

Ἀνέθηκε | Αἰσχρίων | Ἀλειρώτας | τῶι ΠοΗοιδᾶνι Ηρακληΐδαν || αὐτὸν καὶ | ταὐτῶ. Ἔφορος | ΗαγηΗίστρατος· | ἐπάκω Πρυαῖος, | Ἐπικύδης.

31. Bursian Sitzungsber. der phil. histor. Klasse der Münchener Akad. III p. 779. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 255 c. (cf. Fr. Blass l. c.) — Taenari rep.

[Ἀνέθηκε ὁ δεῖνα τῷ ΠοΗοιδᾶνι] Θορ.... | καὶ τα[ὐτῶ]. | Ἐ[π]ά[κ]οοι | Βοιτε[ίδας], | Ἀριστείδα[ς]. || ἔφορο[ς] | Ἀριστοκρατ[ίδας].

32. Roehl Mitth. d. arch. Inst. I p. 230. — Magulae rep.

Αἴνητος | ἐν πολέμωι.

33. Roehl Mitth. d. arch. Inst. I p. 230. — Prope *Παλιόκαστρον* rep.

ΗαιρήΗ[ιππος] | ἐν πολ[έμωι.

34. Roehl Mitth. d. arch. Inst. I p. 230. — Prope *Παλιόκαστρον* rep.

ΑἰνηΗίας | ἐν πολέμωι.

Cf. ibidem allata a Roehlio:

34[a]. Le Bas-Foucart voy. arch. inscr. II n. 203 a.
Τελέστωρ ἐν πολέμωι.

34[b]. Le Bas-Foucart voy. arch. inscr. II n. 283; mon. figur. 98. *Ὀναΐτέλης ἐν πολέμωι· χαῖρε.*

34[c]. C. I. G. 1476. — Le Bas-Foucart voy. arch. inscr. II n. 203 a in adnot.
Βασιίας ἐμ πολέμ[ω]ι.

35. C. I. G. 1511 (ex schedis Fourmonti). Cf. Kirchhoff gr. Alph.[3] p. 141. Monatsber. der Berl. Akad. 1870 p. 59. — Tegeae rep.

a. —— 2 *ὀκ]τὼ? δαρι[κ]ὼς ἐφΕ ͺ . . αλ . χοι* —, 3 *Λακεδαιμονίοις ποτὸν [πόλεμον]* —, 4 *[ἐνν]έα μνᾶς καὶ δέκα στατῆρας* —, 5 *[Λακ]εδαιμονίοις Αν[κ]είδα Ηυιὸς* —, 6 *ποττὸν πόλεμον τριήρη– –* —, 7 *Ο μνᾶς δύε καὶ τριά-*

κοντα —. 8 **ΣΤΟΝ+ΙΟΝ** *τοὶ φίλοι τοὶ τῶν* —. 9 *στατῆρας Αἰγιναίως* —, 10 *τοῖς Λακεδαιμονίοις ποττὸν* [*πόλεμον*]ι —, 11 [*τε*]*τρακιν*[*χη*]*λίως καὶ ἄλλως* —, 12 — *ακινχηλίως καὶ* **ΑΣΤΑΧΙΔΟΣ** —, 13 ——, 14 ——, 15 *πολλὰ, καὶ δαρικὼς ὀκτακατ*[*ίως*] —, 16 [*ἀργ*]*υρίω τ*[*ρί*]*α τάλαντα* —, 17 *ἔ*[*δο*]*ν*? *ποττὸν πόλεμον* —, 18 *νιΘν τριάκοντα μνᾶς* —, 19 . . . *ι*[*ν*]*χηλίως μεδίμνως καὶ* —, 20 — [*κ*]*οντα καὶ* ⟨*αι*⟩ *μυρί*[*ως*] *ϝεξή*[*κοντα*] —, 21 [*τ*]*οὶ ἐφέστιοι τοῖς Λακεδαιμ*[*ονίοις*] —, 22 [*ποττὸ*]*ν πόλεμον* [*χη*]*λί*[*ω*]*ς δαρ*[*ικώς*] – – –

b. *Ἔδον τοὶ Μά*|*λιοι τοῖς* | *Λακεδαι*|*μονίοις* | *ἀργυρίω ϝ*[*ί*]*κατι* | *μνᾶς*. | *Ἔδωκε Μό*|*λο*[*β*]*ρος τοῖς* | *Λακεδαιμο*|*νίοις τάλαν*|*τα ἀργυρίω* . . *Ἔδον τοὶ* | *Μάλιοι* | *τοῖς* ‖ [*Λ*]*ακεδαι*|[*μ*]*ονίο*[*ις*] – –

a 16 **ΥΔΙΟΤΙΤΑΤΑΛΑΝΤΑ** Fourm., corr. Kirchhoff.

36. C. I. G. 1470 (ex schedis Fourmonti). — Spartae rep.

– *Λακεδ*]*αιμονι* – | . . . *ια* | . . . *ἄνδρα*⟨Ι⟩*καττὸ* . . | . . . *ης κα στρατευ* **ΕΗΣ** . . | . [*Λακεδαι*]*μονίου* **Σ ΩΙ** . . **ΕΙΛΙΠΛ** . . . **ΥΣ** *καττὸ δυ*[*νατόν*] . . | . **ΣΣΟΝΤΑΙ ΤΟ** – – – – | – [*τ*]*ὸν δὲ Λακεδ*[*αιμόνιον*] | . . *Παγησίλα Θ* . . . . | . . . *ωτιάδας* . . . . ‖ . . . . **Ν**?|**ΙΩΝΔΕ** . . . . . | . . . . **ΗΩ** . . . .

37. Th. Homolle bull. de corr. hell. III p. 12. — Deli rep.

. . **ΙΝΙ** . . | . *ν καὶ θι*[*ῶ*]|*ν καὶ ναϝῶ*|*ν καὶ τῶν χ*|*ρημάτων τ*‖*ῶν τῶ θιῶ*.

Sequuntur ionica dialecto scripta haec:

Ἐβασίλευον | *Ἆγις, Παυσανίας.* | *Ἔφοροι ἦσαν* | *Θυιωνίδας* | *Ἀριστογενίδας* ‖ *Ἀρχίστας* | *Σολόγας* | *Φεδίλας.* | *Ἐν Δήλωι* [*δ' ἦρχεν*?] ‖ . . . *να* . . .

Adiungo titulos recentioris aetatis spiritu *H* servato insignes tres:

38. Roehl Mitth. d. arch. Inst. I p. 231. — Spartae rep.

Διάρης Ηιαρε[*ύς*], | *Εὐβάλκης Ὀλυμπιονίκα*[*ς*].

σταφυλοδρόμας in fine add. Roehl coll. C. I. G. 1387. 1388.

39. Ross inscr. ined. n. 34 a b. — Misthrae prope castellum rep.

a. *Ηιαρέων*
b. *Ηια[ρ]εύ[ς*.

40. Roehl Mitth. d. arch. Inst. I p. 232. — Spartae rep.

[Πο]Ηοιδὰν | — — ιναπος.

III.

41. Purgold Archäol. Zeitung a. 1881 p. 87 n. 389. — E. Curtius ib. p. 93. — Olympiae rep.

Δειν οσθ ένης | Δε ι νοσθέ[ν]εος Λα|κεδαιμόνιος τῶι Διὶ Ὀ λ υμπίωι | ἀνέθ ηκ ε, Ὀλύμπια || νικάας στάδιον. Ἀ[π]ὸ τᾶσδε τᾶς στά|λας ἐλ Λακεδα|ίμονα ἑξακάτι οι τριάκοντα, ἀπὸ τᾶσδε ποττὰ(ν) ν πράταν στά|λαν τριάκον|τα.

42. Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 281. cf. ib. Foucart p. 140). — Thalamis rep.

. . . . . . | . . . σπα. . . . . | . . . α[ὐ]τὼς προξένως ἦμε[ν] [καὶ] εὐεργέτας τᾶς πόλεως τᾶ[ς] | Θ αλαμαιᾶν αὐτώς τε κ[α]ὶ ἐκγό νω ς, ἐπεὶ πολλὰ καὶ μεγάλα | [π ρ]οσευ[ερ γεγοῦντες βιῶντι τὰμ π[ό]λιν ἦμεν δὲ αὐτοῖς ἰσοπολιτεία ν, γᾶς τε καὶ οἰκίας ἔγκτησιν, | [ἐ]πινομίαν καὶ ἀτέλειαν, ὑπά[ρ]χ[ην] || δὲ αὐτοῖς καὶ τἆλλα τίμια ὅσα [καὶ] | τοῖς ἄ[λ]λ[οις] ε[ὐερ]γέτ[α]ις. |
Ἔδοξε τῶι δάμωι προξ ενον ἦμεν . . . .

43. Le Bas rev. arch. 1845 p. 73. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 228 a b. — Geronthris rep.

[δεδόχθαι τᾶι πόλι τῶν Γερονθρη]τᾶν· ἐ[πεὶ] | . . . . . καὶ Ἐτε|. . . . . π]αρα[γ]ενό[με]νοι] . . . . . . ος τὸν οι . . | . . . . . . ν . . ετο κατὰ το . . || . . . . . . Ἐρετριέα, Ἐτ[ε] . . . | . . . . . τι τε ὅσας ἐτύν|[χαν —]. . . . . . ενον δὲ εἰς [π]ρωτα | . . . . . . εαν . . . ν ἀνεστρεμμέ[νοι | . . . . . . ἀξί ως μὲν

τῶ ἔθνεος || [τῶ ἀποστείλαν]τος α[ὐ]τώς, ἀξίως δὲ τᾶν β. | . . . . . . [κ]αὶ [ἐ]πὶ τοῖς [γ]εγωναμένοις | . . . . ω . . ει . . ερα . . . . εὐδοκοῦντε[ς] | – – – 'σε| . . . . . . αλυ . . . στος ὡσ . . . ιαν καὶ συ . || – – – [πά]ντα καὶ ἐπὶ Προξέν[ω | τῶν] – – – [ἐπιφερομ]ένων ἐπὶ κοινῶ [τῶν | Λακεδαιμονίων δίκ]ας τ[ᾶι] πόλι τῶν Γερονθ[ρ]ητᾶν. παρακαλεῖν α]ὐτὼς καὶ τὸν γραμματῆ | [αὐτῶν] . . . . . . τον Κόσσω Καρύστιον, καὶ || [ἐκ τῶ κοινῶ τῶν Λακεδαιμονίων καθ . . | . . . . οκράτιος Γυθειά[τ]ην καὶ Ἀριστ]οκράτη Πυρίχιον καὶ ἀ[πο]στεῖλαι αὐτὼς] εἰς τὰν πόλιν ταύταν . . . | – – – τε . αα . δε . . . . || – – [ἀναπέμπ]εσθαι τὸ ἀντίγραφον· | [εἶμεν δὲ αὐτὼς] καὶ ἐγγόνως προξένως καὶ | [εὐεργέτ]α[ς τᾶς πόλι]ος τῶν Γερονθρητᾶν | καὶ ἔχην ἔγκτησιν γᾶς τε [κ]αὶ οἰκίας, | καὶ τὰ λοιπὰ τίμια ὑπάρχην α[ὐ]το[ῖς ὅ]σα καὶ τοῖς λοιποῖς προξένοις καὶ ε[ὐ]εργέταις τᾶς πόλιος· εἶμεν δὲ αὐτοῖ[ς] | καὶ ἀτέλειαν [κ]α[ὶ] ε[ἰσ]αγόντο[ις κ]αὶ ἐ[ξα]γόντο[ις] καὶ πολέμω καὶ ἰράνας· τὰν [δὲ] | προξενίαν ταύταν ἀναγραψάντ[ω τοὶ ἔφο]ροι τοὶ ἐπὶ στραταγῶ Ξενοφάνεος [εἰς] στάλαν πετρίναν ἐν τοῖ ἱεροῖ τῶ [Ἀπόλ]|λωνος· τὸ δὲ ἀνάλωμα ἁ πόλις δότ[ω].

Supplementa sunt Foucarti ex parte parum certa.

44. Vischer inscr. Spartanae partim ineditae 1853 p. 6 (n. 1); epigr. Beiträge 1855 n. 30. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 194 a. — Cauer n. 5. — Spartae rep.

Πόθοδον ποιησαμένου Δαμίωνος | τοῦ Θεοκρίτου Ἀμβρακιώτα περὶ | προξενίας καὶ ἐπελθόντος ἐπί | τε τὰς συναρχίας καὶ τὸν δᾶ|μον καὶ ἀπολογισαμένου ἃ ἦν πεποι[η]κὼς εὔχρηστα καὶ κατὰ κοινὸν καὶ | κατ' ἰδίαν τοῖς ἐντυγχάνουσιν τῶν π[ο]λιτᾶν, ἔδοξε τῶι δάμωι πρόξενον εἶμεν τᾶς πόλεος Δαμίωνα Θεοκρίτου | [Ἀ]μβρακιώταν καὶ αὐτὸν καὶ ἐγγόνους, || καὶ ὑπάρχειν ἀτέλειαν αὐτῶι τε καὶ ἐγ[γ]όνοις, καὶ γᾶς καὶ οἰκίας ἔγκτησιν, | [εἰ] οἰ[κ]οῖε[ν] ἐλ Λακεδαίμονι· ὁ δὲ ἐγδο[τ]ὴρ ἐγδότω στάλαν λιθίναν, εἰς ἂν | ἀναγραφεῖσα ἁ δεδομένα προξενί[α] ἀνατεθήσεται εἰς τὸ ἱερὸν τᾶς Ἀθάνα[ς], | κατὰ συγγραφὰν

ἄν κα γράψει ὁ ἀρχιτέ|κτων· τὸ δὲ ἀνάλωμα δόντω οἱ ταμίαι. | ἐπαινέσαι δὲ αὐτὸν καὶ ἐπὶ τᾶι ἐν|δαμίαι καὶ ἀναστροφᾶι ἇι πεποίηται || ἐν τᾶι πόλει· καλεσάντω δὲ αὐτὸν | καὶ οἱ ἱεροθύται ἐπὶ ξένια ἐπὶ τὰν κοι|νὰν ἑστίαν.

45. Ross arch. Aufsätze II p. 667. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 162 e. — Spartae rep.

Μαχανίδας ἀνέθηκε τᾶι Ἐλευσίαι.

45a. Weil Mitth. d. arch. Inst. I p. 162. — Hippolae rep.

Δάμα . . . λις Ἐλευθίαι | ἀν[έ]θηκε.

46. C. I. G. 1325. — Le Bas-Foucart voy. arch. II p. 111. — Gythei rep.

Τίτον Τίτου Κοΐγκτιον στραταγὸν ὕπατον Ῥωμαίων ὁ δᾶμος Γυθεατᾶν τὸν αὑτοῦ σωτῆρα.

47. Loeschcke Mitth. d. arch. Inst. III p. 164. — Cytheris rep.

Δογματογράφων Λυσινίκου τοῦ Σωτηρίδα, Νηκλέος | τοῦ Ἀριστοκράτεος, Πασικράτεος τοῦ Πασικλέος | τὸ δοχθὲν ὑπὸ Ἀμυκλαιέων. |

Ἐπεὶ κατασταθέντες ἔφοροι εἰς τὸν ἐπὶ Νικέα ἐνιαυτὸν Πασιτέλης | Τειάριον. Εὔθυμος Λυσικράτεος, Δαμιάδας Δαμιάδα ἀξίως || ἀνεστρέφησαν αὐτῶν τε καὶ τᾶς ἐνχειρισθείσας αὐτοῖς πίστεως ἐμ πᾶσιν ἀκέρδως καὶ ἡμέρως τὸν ἐνιαυτὸν διεξαγαγόντες, δεδόχθαι τοῖς Ἀμυκλαιέοις ἐπαινέσαι ἐφόρους | τοὺς περὶ Πασιτέλη ἐπὶ τὸ καλῶς τὰν ἀρχὰν διεξαγνηκέναι, | ποιούντω δὲ αὐτοῖς καὶ ἐπὶ τᾷ προστροπᾷ ἀεὶ μερίδα ἕως || ἂν ζῶσι. ὅπως ἀ[εὶ] ἁ ὠβὰ μναμονεύουσα τῶν γεγόνων φι[λ]ανθρώπων εἰς αὐτὰν ἀποδιδοῦσα φαίνηται τὰς καταξίους | τιμάς· ἐγδόμεν δὲ τοὺς κατασταθέντας στάλαν λιθίναν, | εἰς ἂν ἀναγραφήσεται τὸ δόγμα καὶ στᾶσαι εἰς τὸ ἱερὸν τᾶς | Ἀλεξάνδρας· τὰν δὲ εἰς ταύταν δαπάναν δότω ἁ ὠβὰ καὶ λόγον || ἐνεγκόντω περὶ τᾶς γεγενημένας δαπάνας τοὺς ἐπὶ ταῦτ[α] | κατασταθέντας· ἐπαινέσαι δὲ καὶ τὸν γραμματῆ αὐτῶν | Καλλικλῆ.

48. Deville étude sur le dialecte tzaconien 1866 p. 132. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 228 c. — Geronthris rep.

Πόθοδον ποιησαμέν[ου] | Εὐδάμου τοῦ Εὐκράτ[ε]ος Λακεδαιμονίου κ[α]ὶ | δ[ι]αλεγομένου περὶ π[ρο||ξενίας καὶ τῶν ἄλλω[ν φι]λανθρώπων καὶ εὐχ[ρή]στων] | γεγονότων αὐτῶι ε[ἰς τὰν] | πόλιν τῶν Γερονθρα[τᾶν, ἔδο|ξε τᾶι πόλει τῶν Γε[ρονθρατᾶν] | Εὔδαμον Εὐκράτεος Λ[ακεδαιμό]|νιον πρόξενον εἶμε[ν] καὶ εὐερ|γέταν τᾶς πόλεος τ[ῶν Γερονθ]|ρατᾶν καὶ ἐγόνους (sic), *κα[ὶ] εἶμεν αὐ[τ]οῖ γᾶς καὶ οἰκίας ἔκτ[ησιν* (sic) *καὶ ἐ]|πινομίαν καὶ ἀσυλίαν κ[αὶ πολέ]μου καὶ ἰράνας καὶ τ[ὰ ἄλλα φιλάνθ]|ρωπα ὅσα καὶ τοῖς ἄλλ[οις προξέ]|νοις καὶ εὐεργέταις.*

49. C. I. G. 1335. cf. titulum Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 255 d. — Prope Taenarum rep.

. . . . . . [Λα]κεδαιμόνιος . . . . | [τῶι κο]ινῶι τῶν Λακε[δ]αιμονίων | πολ[λ]ὰς καὶ μεγάλας χ[ρ]είας | παρείσ]χηται [καὶ] κατὰ κοινὸν καὶ [κατ' ἰδί]|αν καὶ το[ῖς ἐν]τυ[γχά]νουσιν Σπ[άρτη]ι || Λακεδαιμ[ο]νίοι[ς] οὐθὲν ἐκλείπε[ι] . . . . . . | . . . . . ρακ . . . . . εἶνα[ι]· ἔδοξε τῶι κο[ινῶι | τῶν Λακ]εδ[αι]μονίων Φίλωνα Λιπ . . . . . | [Λακεδ]αιμόνιον πρόξενον [εἶμεν | καὶ ε]ὐεργέτα[ν] τοῦ κοινοῦ [τῶν] || Λακεδαιμονί[ων] καὶ ἐγγόνου[ς αὐτοῦ], | καὶ εἶμεν αὐτ[οῖς γᾶ]ς καὶ οἰκίας | [ἔγκτησι]ν καὶ ἐπινομίαν καὶ ἀτέλει[αν] | καὶ ἀσ[υ]λ[ίαν καὶ πολέμου καὶ εἰ[ράνας | κ]αὶ τὰ λοιπὰ τίμια ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις || προξέν[οις καὶ εὐεργέται]ς τοῦ | κοι]νοῦ τῶν Λακεδαιμονίω[ν. τὰν | δ]ὲ [προξενίαν] ταύταν ἀνα[γρ]ά[ψάτω] ὁ ταμίας εἰς [στά-|λαν λιθίναν] καὶ ἀνα[θέ]|τω εἰς τ[ὸ ἱε]ρὸν τοῦ Ποσ[ειδᾶνος τοῦ ἐπὶ Ταινά[ρωι].

v. 4 *καὶ ἰδί|αι* Boeckh. cf. titt. n. 44, 7: 51, 3. — v. 13 *ἔγκτασι]ν* Boeckh. cfr. § 12.

50. Le Bas rev. arch. II, 1 (1845) p. 207. — Keil Zwei Inschriften aus Sparta und Gytheion 1849 p. 23. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 243. — Gythei rep.

. . . .

ἐπ]οιήσαντο ποτί τε τοὺς ἐφόρου[ς καὶ | τ]ὸν δᾶμον, ὅπως ἐπισκευάσωσιν [ἐκ | τ]ῶν ἰδίων βίων τὸ ἱερὸν τὸ τοῦ Ἀπόλλω[ν]ος τοῦ ποτὶ τᾶι ἀγορᾶι, ὃ καὶ ἦν ἐκ παλαιῶν | [χρ]όνων κατηρειμμένον, καὶ ἐπισκευάζο[υσ]ιν, δαπάναν καὶ ἔξοδον μεγάλαν ποιού|μενοι ἐκ τῶν ἰδίων βίων ἕνεκα τοῦ καὶ τὰ | πρὸς τοὺς θεοὺς τηρεῖν δίκαια καὶ τὰν ἰδίαν | πατρίδα ἐφ' ὅσον ἐν δυνατῶι συναύξειν, δί|καιον δέ ἐστιν καὶ τὸν ἁμέτερον δᾶμον τὰ[ν] τῶν προγεγραμμένων ἀνδρῶν προαίρε|σιν συναύξειν, χάριτι τὰν προθυμίαν αὐτῶν | ἀμειβομένους, ἅτις ἔσται κεχαρισμένα | καὶ τοῖς διδοῦσι καὶ τοῖς λαμβάνουσι. ἐν | πολλοῖς δὲ καὶ ἑτέροις καιροῖς καὶ μέρεσ[ι] || τοῦ βίου ἑαυτοὺς ἐπιδέδωκαν εἰς τὸ παν|τὶ τρόπωι τάν τε πόλιν καὶ τοὺς πολίτας ε[ὐ]ε]ργετεῖν, οὐθένα καιρὸν ὑπερτιθέμενοι πρ[ὸ]ς τὸ διὰ παντὸς ἀγαθοῦ παραίτιοι γείνεσθα[ι] | τοῖς ἅπασιν· δι' ἃ ἔδοξε τῶι δάμωι ἐν ταῖς || μεγάλαις ἀπέλλαις εἶναι τὸ ἱερὸν τὸ τοῦ Ἀ|πόλλωνος Φιλήμονος τοῦ Θεοξένου καί Θεοξένου τοῦ Φιλήμονος τῶν πολιτᾶν ἁμῶν, καὶ εἶ|ναι αὐτοὺς ἱερεῖς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἐγγόν[ο]υς αὐτῶν ἀεὶ διὰ βίου, καὶ εἶναι παραδόσιμον τ[ὸ] || προγεγραμμένον ἱερὸν τοῖς ἐγγόνοις αὐτῶν | ἀεὶ διὰ βίου, καὶ εἶναι αὐτοῖς τὰ τίμια καὶ φιλάν|θρωπα πάντα ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις ἱερεῦσιν τοῖ[ς] | κατὰ γένος ὑπάρχει. καὶ ἔχειν αὐτοὺς τὰν ἐ|ξουσίαν τοῦ τε ἱεροῦ καὶ τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἀ||πὸ τοῦ ἱεροῦ πάντων, προστασίαν ποιουμέ|νους καὶ ἐπιμέλειαν καθὼς ἂν αὐτοὶ προαι[ρῶ]νται· οἱ δὲ ἔφοροι οἱ ἐπὶ Κλεάνορος τούτου τοῦ νόμου ἀντίγραφον εἰστάλαν λιθίναν γρά[ψ]αντες ἀναθέτωσαν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος· ἁ δὲ δαπάνα ἐκ τᾶς πόλεος ἔστω.

Initio desunt nonnulli versus, qui a Keilio supplentur hoc modo: *Ἀγαθᾶι τύχαι. Ἐπειδὴ Φιλήμων Θεοξένου καὶ Θεόξενος Φιλήμονος οἱ πολῖται ἁμῶν ἐπαγγελίαν ἐποιήσαντο κτλ.*, a Foucarto rectius hoc modo: *Ἐπειδὴ Φιλήμων Θεοξένου καὶ Θεόξενος Φιλήμονος, οἱ πολῖται ἁμῶν, πόθοδον ἐπ]οιήσαντο κτλ.* (cf. titulorum n. 44. 48 initia).

51. Kumanudes Ἐφημ. τῶν Φιλομαθῶν 1865 n. 570. — Sauppe Göttinger gelehrte Anzeigen 1865 p. 461 sq. cf. 1867 p. 156 sq. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 242 a. — Gythei rep.

Ἐπεὶ Νεμέριος καὶ Μάαρκος Κλοάτιοι Νεμερίου υἱοὶ Ῥωμαῖοι, | οἱ πρόξενοι καὶ εὐεργέται τᾶς πόλεος ἁμῶν, ἄνωθεν δια|τετέλεκαν τὰ δίκαια ποιοῦντες τᾶι τε πόλει καὶ κατ' ἰδίαν | τοῖς ἐντυνχάνουσιν αὐτοῖς τῶν πολιτᾶν, σπουδᾶς καὶ φιλο|τιμίας οὐθὲν ἐνλείποντες, ὑπὲρ ὧν καὶ παρ' αὐτοὺς τοὺς κα[ι]ροὺς ἁ πόλις εὐχαριστοῦσα μνείαν ποιησαμένα ταῖς κα[θη]|κούσαις αὐτοὺς ἐκόσμησεν τιμαῖς, ἔν τε τῶι ἐπὶ Λαχάρεο[ς | ἐ]νιαυτῶι καὶ ὅτε περὶ τοῦ πρώτου δανείου τὰν λύσιν ἐποιοῦν|[το], καὶ ἐν τῶι ἐπὶ Φληΐνου δὲ ἐνιαυτῶι ὅτε περὶ τοῦ ἄλλου δα[ν]είου τοῦ τᾶν τρισχιλίαν καὶ ἐνακοσίαν ἑξήκοντα πέντε || δραχμᾶν ἃν ἐδανείσατο ἁ πόλις ἐν τῶι ἐπὶ Δαμαρμένου | ἐνιαυτῶι, λαβόντες ἐπὶ Μαρκιλίου κριτὰν Ἀθηναίων δᾶ[μ]ον, παρακληθέντες ὑπὸ τῶν πολιτᾶν συνεχώρησαν ὥσ|τε κομίσασθαι ὅσον ἔπεισαν αὐτοὺς οἱ πολῖται, καὶ ἐν τῶι | ἐπὶ Βιάδα δὲ ἐνιαυτῶι ὅτε ἰδίαν χάριν ἐξαιτησάμενοι || Πόπλιόν τε Αὐτρώνιον καὶ Λεύκιον Μαρκίλιον ὄντας αὐτοῖς | ξένους, οὓς καὶ ὑπεδέξαντο τοῖς ἰδίοις δαπανάμασιν καὶ | παρα[ι]τήσαντο τούς τε στρατιώτας καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐπιτασ|σόμενα ὑπ' αὐτῶν, ὄντα ἱκανά, δι' ὧν ἐκούφισαν τὰν πόλιν, ὁλο|σχερῶς χαρισαμένων αὐτοῖς τῶν προγεγραμμένων ἀνδρῶν· || εἰσδεδεγμένοι τέ εἰσιν εἰς τὰν τᾶς πόλεως χάριν καὶ συνυπό|λαμψιν καὶ πλεονάκις πολλοὺς τῶν ἁγουμένων, Γάϊόν τε Ἰούλ[ι]ον πρεσβευτὰν καὶ Πόπλιον Αὐτρώνιον πρεσβευτὰν καὶ Φούλβ[ι]ον πρεσβευτάν, πάντα ταῦτα ποιοῦντες χάριν τᾶς πρὸς τὰν π[ό]||λιν καὶ τοὺς πολίτας εὐνοίας· ἐπιτάξαντός τε τᾶι πόλει ἁμῶν || Γαΐου Γαλλίου σῖτον καὶ Κοΐντου Ἀγχαρίου ἱμάτια κατὰ τὸ ἐπιβάλ|λον τᾶι πόλει ἁμῶν, τὰν πᾶσαν σπουδὰν καὶ φιλοτιμίαν εἰσε|νενκάμενοι ἐνέτυχον ἵνα μὴ δῶι ἁ ἁμετέρα πόλις, ἀλλὰ ἐλα|φρισθῆι, ὃ καὶ ἐπέτυχον καὶ οὐκ εἰσηνένκαμεν· τῶν τε πολιτᾶν | κατ' ἰδίαν ὅσοι αὐτοῖς ἐντέτευχαν ἤ τινα χρείαν εἴσχηκαν, τὰ || πάντα

πᾶσιν πεποίηκαν, ἀπροφασίστους αὐτοὺς παρεισχημένοι ἐν παντὶ καιρῶι· ἔν τε τῶι ἐπὶ Τιμοκράτεος ἐνιαυτῶι, | ὅ τε Ἀντώνιος παρεγένετο, χρείαν ἐχούσας τᾶς πόλεως δι|αφόρων καὶ μηθενὸς ἄλλου θέλοντος συναλλάξαι, ἐδάνεισαν ἁμῖν δραχμὰς τετρακισχιλίας διακοσίας συναλλάγματος τόκου τετραδραχμιαίου, ὑπὲρ οὗ καὶ παρακληθέν|τες ὑπὸ τοῦ δάμου ἐν τῶι ἐπὶ Νικαρετίδα ἐνιαυτῶι εὐθυτοκίαν δίδραχμον τ[ό]κον συνεχώρησαν καὶ ἐχαρίσαντο τᾶι | πόλει ἀπὸ τοῦ ὀφειλομένου χρήματος ὑπὲρ χιλίας καὶ πεντακοσίας δραχμάς· [διὰ] πάντα τὰ προγεγραμμένα ἔδοξε || τῶι δάμωι ἐν ταῖς [μεγά]λαις ἀπέλλαις ἐπαινέσαι Νεμέ|ριον καὶ Μάαρκον Κλοατίους Νεμερίου υἱοὺς Ῥωμαίους ἐπὶ | πᾶσι τοῖς προγεγραμμένοις εἴς τε τὰν πόλιν καὶ τῶν ἰδιω|τᾶν τοῖς ἐντετευχόσιν αὐτοῖς καὶ ἐπὶ τᾶι εὐνοίαι ἇι διατετέλεκαν ἔχοντες εἰς τὰν πόλιν ἁμῶν· εἶναι δὲ αὐτοῖς τὰ τίμια καὶ φιλάνθρωπα πάντα, ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις | [κ]αὶ εὐεργέταις τᾶς πόλεος ἁμῶν· προσκαλούντω δὲ α[ὐ]τοὺς καὶ οἱ ἔφοροι αὐτῶν εἰς προεδρίαν καὶ ἀεὶ οἱ ἀντιτυν|χάνοντες ἐν πᾶσι τοῖς ἀγῶσιν οἷς ἂν ποιῆι ἁ πόλις ἁμῶν, | καὶ ἐξέστω αὐτοῖς ἐπικαθῆσθαι μετὰ τῶν ἐφόρων ἐν προεδρίαι. ὅπως πᾶσι φανερὸν ἦι, ὅτι ἁ πόλις ἁμῶν τιμᾶι τοὺς ἀξίους τῶν ἀνδρῶν· ἀναγραψάντω δὲ οἱ ἔφοροι οἱ ἐπὶ Νικα|ρετίδα τούτων τῶν φι[λαν]θρώ|πων εἰς στάλαν λιθίναν | καὶ ἀναθέτωσαν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν ὧι ἂν τόπωι α[ὐ]τοῖς οἱ ἱερεῖς συγχωρήσωσιν· ἁ δὲ δαπάνα ἐκ τᾶς || πόλεως ἔστω.

v. 1. *Μάαρκος* K. LeB-F. *Μᾶρκος* S(auppe). cf. *Μαάρκιον* in tit. argivo LeB.-F. 124, C. I. L. I, 596; Foucart sénatusconsulte inédit de l'année 170 avant notre ère p. 19; Boissier rev. arch. 1869 II, p. 42. — *ὑοὶ* K. LeB. F. *υἱοὶ* S. cf. § 18. — 8. *καὶ ὅτε* K. LeB.-F. ⟨*καὶ*⟩ *ὅτε* S. cf. singularem usum particulae *δέ* v. 15. — 9. *Φλιῖνου* K. LeB.-F. *Φαίνου* S. *Φιλίνου* sive *Φιλείνου* idem Gött. gel. Anz. 1867 p. 159. — 17. *δαπανάμασιν καὶ* K. LeB.-F. *δαπανάμασιν* ⟨*καὶ*⟩ S. — 18. *παραινήσαντο* est in lapide. — 22. *ἀγομένων* K. *ἀγουμένων* S. LeB.-F. cf. Gött. gel. Anz. 1867 p. 157.

— 28. *δῶ* K. *δῶι* S. LeB.-F. — 31. *πᾶσι πεποίηκαν* K. S. *πᾶσιν πεποίηκαν* LeB.-F. — 42. *Μάαρκον* K. LeB.-F. *Μᾶρκον* S. vide v. 1. — 48. *καὶ ἀεὶ* K. LeB.-F. ⟨*καὶ*⟩ *ἀεὶ* S. — 49. *ποιῇ* K. *ποιῆι* S. LeB.-F. — 53. *τούτων τ[ῶν φι|λαν[θρώ]πων* K. LeB.-F. *τούτων πάντων ἀντίγραφον* S. — 55. *συγχωρήσωσιν* K. *συνχωρήσωσιν* S. LeB.-F. cf. Gött. gel. Anz. 1867 p. 157.

52. C. I. G. 1336. — 'Marmor ex Peloponneso in Museum Nanianum illatum' Boeckh.

Μᾶρκον Λατίνιον Παν δούσαν ἁ πόλις τῶν Γυ[θ]εατᾶν, Βιαδ[ιν]ουπολείτα[ν] | ἀμὸν ξένον καὶ ἴδιον εὐεργέ|ταν.

53. C. I. G. 1334. — Geronthris rep.

Ἔδοξε τ[ᾶι] πόλει τῶν | Γερονθρατῶν Πέλοπα Λαοδάμαντος Λακεδαιμόνιον | πρόξενον εἶμεν καὶ εὐεργέταν τᾶς πόλιος, ὑπάρχειν δὲ || αὐτοῖς γᾶς καὶ οἰκίας [ἔ]γκτη[σιν καὶ τὰ λοιπὰ τίμια | ὅσα καὶ τοῖς λοιποῖς προξένοις· τὰν δὲ προξενίαν ταύταν | τοὺς ἐφόρους ἀναγράψαι εἰς τὸ ἱερὸν τὸ Ἀπόλλωνος | καὶ ἀναθέμεν εἰς στάλαν λιθίναν.

v. 5. post *πόλιος* addidit Boeckhius: *καὶ ἐγγόνους αὐτοῦ*. — v. 7 **ΑΓΚΤΗΣΙΝ** tabula. [*ἔ*]*γκτ*[*α*]*σιν* Boeckh. — v. 10—13 Boeckhius recte sic disponit: *ἀναγράψαι εἰς στάλαν λιθίναν καὶ ἀναθέμεν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ Ἀπόλλωνος.*

54. C. I. G. 1331 ex schedis Fourmonti. — Spartae rep.

γραψ]άν ι ω? δὲ καὶ οἱ καταστα[θέντες νομο]γράφοι νόμον πε[ρὶ] τούτων· ἐπαι[νέσαι δὲ αὐ]τὸν καὶ ἐπὶ τᾶι ἐνδ[α]μίαι καὶ ἀνασ[τροφᾶι, ᾇ] | πεποίηται ἐν τᾶι πόλει· δόντω δὲ . . . . . . [οἱ] | ἐπιμελ[η]ταὶ τοῦ Ῥωμαίου κατάλυμ[α] . . . . . . || νόντω αὐτῶι τε καὶ τοῖς μετ' αὐτὸ[ν] . . . . | τοῖς ἐν τοῖς νόμοις διατέτακται δώ[ροις]? . . . . [αὐ]|τῶι καὶ ὀπα[δ]ίαι? ξένια τὰ μέγιστα ἐκ τ[ῶν νό|μων . . . . ἀ]πο[δ]εξάμενος ἄν τε διεγρα . . . . . . | . . . . . . [α]ὐτὸν? καὶ ὁ ἱερὸς . . . . . .

55. Journal général de l'instruction publique 1858, n. 45. — *Ἐφημ. ἀρχαιολ.* n. 3163—5. — Conze et Michaëlis annal.

1861 p. 41 sqq. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 163 b c d. — Taenari rep.

a. *Ταινάριοι ἐπὶ Ἀριστοκρατίδα· | Κλεόμαχος Σηρανδρίδα | Τίμων Στεφάνου | Πολυδάμας Πολυστράτου | Στέφανος Σηρίππου || Ἀριστοκράτης | Τίμων Τιμοκλέος | Ἀριστογένης Ἀριστοκλέος | Καλλιάδας Εὐδαιμοτέλεος | Σίπομπος Σίμου || Καλλιάδας Καλλικράτεος | Καλλικράτης Εὐμωλίωνος | Ἀριστίδας Κλεοδάμου | Ἄρατος Δεξικράτεος | Χαιρήμων Καλλινίκεος || Ἀμείνιππος Δαμοκράτεος | Ἀμίαντος Ἀριστονίκου | Κρατιστόλας Ἀριστόλα | Στέφανος Στεφανοκλέος | Νίκανδρος Παντοκλέος || Νικόδαμος Νικία | Ἀριστοκλῆς Φιλέα | Σήριππος Εὐξένου | Σίπομπος Ἀριστοδάμου | Πρατόλας Ἀριστοτίμου || Πρατόνικος Καλλικράτεος | Σικλῆς Σωτηρίδα | Τιμοκλῆς Κλέωνος | Ἆγις Στρατίου | Μνάσων Μνασικράτεος || Θέων Μνασικράτεος. Δαμέας Νικία | Ἀριστόμαχος Πασικλ[έ]ος | Κραταιμένης Ἀνδρομέν[εος] | Δαμάγητος Τιμοκράτε[ος] || Ἵεραρχος Ἀρχίππου | Φιλόφρων Σοΐδα | Ἀλκισοΐδας Ἱπποδάμ[ου] | Ὀλυμπιάδας Ὀλυμπιάδα | Νικομήδης Νικία || Ἀγήμων Περικλέος | Φιλοκλῆς Τιμοξένου | Τάρας Τιμόλα. | κάρυκες· | Ἀρχίτας Ἀριστοκλέος || Κλεώνυμος Κλήτορος. | μάντις· | Ἀρέτιππος Λυσίππου. | αὐλητάς· Ἀριστόδαμος Ἀριστοδάμου. | γραμματεύς· Κλήνικος (Κληνίκου). || τὸν σὶν φέρων· Εὐδαιμίων. | ἐπιγράφων· Εὐάμερος. | κοιάκτηρ· Εὔβιος. | μάγειρος· Κτησιφῶν.*

b. *Ταινάριοι | [ἐ]πὶ Ἀριστομάχου· | Ἀρι[σ]τόδαμος Ἀριστοκλείδα | Δαμ[ο]κράτης Δαμίωνος | [Φι]λόστρατος Φιλωνίδα || Νικάσιππος Ἀντιάλκεος | Νικανδρίδας Εὐκλείδα | Φιλοκ[λ]ῆς | Καλλιτέλης | Γόργιππος Γοργίωνος || Πολυκλῆς Τεταρτίωνος | Ποσίδιππος Γαΐου | Σίων Ἀλκίππου | Πολυνίκας Πολλία | Ἀριστόκριτος Ξενοστράτου || Δαμοκλῆς Σιωνίδα | [Κ]λέανδρος Ἀλκαμένεος | Χαρίξενος | Ἀριστόδαμος Νικοκλέος | Πολυνίκης Ἀγησίππου || Τιμάγορος Δαστρατίδα | Μένανδρος | Πρατόνικος | Δεξίνικος Ὀνασικλείδα | Κρατέας Τιμαγό-*

ρου ‖ Ἀριστοκλείδας Ἀριστοδάμου | Φίλων Ἀνδρία | Πολυκλείδας Ἀνδρία | Σιδέκτ[α]ς Λακιππίδα | Ξενοφάνης (Ξενοφάνεος) ‖ Νικάσιππος Μενεκράτεος | Δαμόλας Φιλοξένου | [Ν]εόλας Καλλικρατίδα | [Σ]τράτιος Σοιξιάδα [Ἀ]ριστόδικος Ἀριστοκρίτου ‖ Ἀριστοκλῆς Πολυστρατίδα | Ἀρίστανδρος Πολυαινείδα.

Πρατόνικος Δαμονικίδα | Ὀνάσανδρος Τιμογένε[ος] | Καλλικράτης Εὐδάμου ‖ Τιμόλας Τάρα | Γόργως Κορείδα | Γοργώπας Ἀβρία | Ἀριστόδαμος Ξενοχάρεος. | γραμματεύς· ‖ Κλέων ἐξ Ἀγήτας. | κάρυκες· | Πρατόνικος Ἐπιστράτου | Εὐάμερος (Εὐαμέρου). | παιανίαι· ‖ Ἀριστόλας | Πρατόνικος Λυσιμάχου. | μ[ά]ντις· | Σιχάρης Τισαμενοῦ. | αὐλητάς· ‖ Δαμοκρατίδας Δαμοκράτεος. σιοφόρος· | Πλοῦτος ἐξ Εὐρυβανάσσας. | ἐπιγράφων· | Σωίνικος. ‖ κοάκτηρ· | Ἀγιτέλης. | σκιφατόμος· | Διονύσιος. | μάγιρος· ‖ Ἀπολλόδωρος.

c. Ταινάριοι ἐπὶ Καλλικράτ[ε]ος· |

Τιμοκράτης Δαμοκράτεος | [Ν]ικόστρατος Δίωνος | [Φ]ιλόξενος Εὐαμερίωνος | Ἀρήξιππος Δαμοκράτεος ‖ Πασίσενος Πασι[κλέο]ς | Νικοκράτης Σιπό[μπου] | Θάλιος Λυΐξενίδα | Δάμιππος Εὐαμερίδα | Βείδιππος Βειδίππου ‖ Νικλῆς Εὐτυχίδα | Ἀριστοκλῆς (Ἀριστοκλέος) | Δαμοκράτης Ἀφροδισίου | Φίλιππος Καλλιστράτου | Καλλικρατίδας (Καλλικρατίδα) ‖ Ἀγησίνικος Λαχάρεος | Λίβυς Εὐβ[ά]λκεος | Στράτων Στράτωνος | Ἀρχίδαμος Ἀγ[α]θο[κλέ]ος | Κλέων Καλλικράτεος ‖ Βιόλας Νικάνδρου | Δαμάρης Ἄρχωνος | Ἀριστόδαμος Σα[μ]ιά[ρ]χου | Τιμοκράτης Διονυσοδώρ[ου] | Φιλοκλείδας Κάρπου ‖ [Δ]αμοκλῆς Ἀριστοκράτεος | [Ξ]ενοκλῆς Λυσιμάχου | Δωνίδας Λυσιξένου | Ἀρήξιππος Εὐαγγέλου | Χαρῖνος Γοργιάδα ‖ Κληνικίδας Ἄγιος | Δεινοκράτης Δεινοκλέος | [Λ]υΐλας Ἀρι[σ]τομένεος | [Ἄλκ?]ιππος Σηρίππου.

Φί[λι]ππος ‖ Σωσικράτεος | [Ἱ]εροκλῆς [Ἱεροκλέος] | [Χ]αίρων | [Ἀ]γαθοκλέο[ς] | . . . . ίδας Λάμ[πωνος?] ‖ Ἀ[γία]ς Λευκτρι[άδα]. | μάντις· | Σιχάρης Τεισαμ[ενοῦ]. | γραμματε[ύς]· | Ἀριστοκλῆς ‖ Φιλονικίδα. | κά-

ρυκες· | Δαμοκράτης | Εὐάμερος. | αὐλητάς· Δαμοκρατίδας Δαμοκράτεος. | λαιανίαι· | Ἀριστόλας | Εὐδαμίδας. | [τὸν] σὶν φέρων· ‖ Ἀγιτέλης. | κοάκτηρ· Εὔνο[υς.] | ἐπιγρ[ά]φω[ν]· Σωίνικος. | μάγειρος· Ἀρίων· | ὀψοποῖς· Θύρσο[ς.] ‖ βαλανεύς· | Διονύσιος.

a. 52. *ἐπὶ γραφῶν* LeB.-F. Praefero participium *ἐπιγράφων* cf. *τὸν σὶν φέρων* a, 51.

b. 3. **ΛΔΑΜΟΣ** C-M. . . . *στόδαμος* LeB.-F. — 4. *Φιλοκράτης* C-M. *Δαμοκράτης* LeB.-F. — 17. **ΛΕΑΝΔΡΟΣ** C-M. **<ΛΕΑΝΔΡΟΣ** LeB.-F. — 46. *ἐξαγητάς* C-M. *ἐξ Ἀγήτας* LeB.-F. cf. n. 56, 26. — 49. *Εὐάμερος* (*Εὐαμέρου*) C-M. *Εὐάμερος* LeB.-F.

c. 6. *Πασίξενος?* C-M. in adn. — 8. . . *αλιος* C-M. *Θάλιος* LeB.-F. — 33. **ΝΥΙΛ ΑΣ** C-M. . *νύλας* LeB.-F. — 34. *Ἀλκιππος* C-M. *Δάμιππος* LeB.-F. — 55. **ΣΙΝΦΕΡΩΝ** C-M. cf. a. 21. *σὶν φέρων* LeB.-F. — 57. *Εὔνο[υ]ς* C-M. *Εὔνομος* LeB.-F. *Εὔνους* ego cf. 56, 31. — 58. *ἐπὶ γραφῶν* LeB.-F. cf. a. 52. — 60 **ΟΥΡΣΟΣ** C-M. *Θύρσο[ς]* LeB.-F.

56. Henzen-Welcker bull. dell' inst. 1844 p. 145. — Keil Zwei griech. Inschriften aus Sparta und Gytheion 1849 p. 1. — Conze-Michaëlis annal. dell' inst. 1861 p. 38. — LeBas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 163 a. — Dressel-Milchhöfer Mitth. d. arch. Inst. II p. 383 n. 201. — Titulus Spartae rep. Dedi Foucarti exemplum omnium optimum, paucis correctum. quae attulerunt Dressel-Milchhöfer Mitth. II, 384.

Οἱ σιτηθέντες ἐπὶ Νικοκλέος· | Εὐρυβάνασσα Σιδέκια | Τυνδάρης Σιδέκια ἱερεύς | Δεξίμαχος Πρατόλα | Σιδέκιας Πρατόλα ‖ Δαμοκρατίδας Εὐδαμίδα β΄ ί δυος | Τιμόδαμος Δαμοστράτου **Γ . . ΟΙΞ** *| Ἀριστομένης Ἀριστομένεος ἔφορος | Φιλόστρατος Σωσικράτεος? νομοφύλαξ | Δινοκράτης Δινοκλέος γυναικονόμος ‖ Πραιόλας Δεξιμάχου | Δαμοκράτης Ἀρ[ισ]το]κρατίδα κᾶρυξ | Εὐκράτης Εὐκράτεος μάντις | Καλλικράτης Νίκωνος α[ὐ]λη[τάς] | Νικανδρίδας Νικομάχου κιθαριστάς ‖ Εὐδαμοκλῆς (Εὐδαμοκλέος) διδάσκαλος [κατὰ νόμον | Δαμοκράτης (Δαμοκράτεος) ἀρ-*

χιτέκτων | Μαντικλῆς Σωσικράτεος γλυφεύς | Δαμοκράτης (Δαμοκράτεος) χρυσωτάς | Φιλωνίδας Φιλωνίδα καρνεονείκας || Ἀριστόπολις Δαμοχάρισος κατὰ νόμον | Πρατόνικος ἐξ Περφίλας κλωστάς | Ἱππομέδων Νικάνδρου π[α]ιανίας | Νικοκλῆς ἐκ Τυνδάρους ψιλινοποιός | Ἀνδρόνικος Νικοκλέος καθαρτής || Ζήλωτος ἐκ Παντειμίας γραμ[μ]ατεύς | Δάμιππος Ἀγαθοκλέος ῥογεύς | Στέφανος Φοιβίδα ἀναγνώστας | Νικ[η]φόρος ἐγ Δαμοστράτου ὑπηρέτας | Δαμοκράτης Λυσίππου πάροχος || Εὔνους ἐξ Ἀριστοκράτεος ἀρτοκόπος | Κλωδία κυρίας Ἀκαμαντίας στεφανόπωλις | ———— | Φιλόδαμος ἐξ Εὐθυκλέος μάγιρος | Διοκλῆς κυρίας Καλλισθενείας ΑΦΑΤΕΙΝ.

1. ἐπίνικοι H-W. ἐπὶ Νικο[κλέος K. — 2. Σιδέκτα. . . . . . . C-M. — 4. Πιστόλα C-M. — 5. ΒΙΑΚΟΣ H. . . ΝΟΣ C-M. — 7. ἱερεύς H-W. K. LeB.-F. ΤΕ . ΟΙΕ C-M. Γ . . ΟΙΞ D-M. — 8. ΑΡΙΣΤΟΜΕΙΔΕ . ΟΥΟΣ H. Ἀριστομενίδα ἔ[φ]ορος W. K. ?ΑΡΙΣΤ. Ι. ¯ΗΣΟΔΕ. Ο. ΤΕ C-M. Ἀριστομε[νί]δα ἔφορος LeB.-F. Ἀριστομένεος ἔφορος D-M. — 9. ΖΩ. ΙΑ. ΤΟΣ H-W. Ζω[β]ία[ς] ὑὸς K. Σωσ[ι]κράτεος LeB.-F. Σώπατρος? D-M. — 10. ὑὸ[ς] οἰκονόμος H-W. K. — 14. [Κ]λέ[ω]νος LeB.-F. ΝΙ . . . ΟΣ H-W. K. D-M. — 15. Ν . . . . . . οαριστάς H-W. Νι[κάνδρ]ου K. Νικομάχου LeB.-F. — 16. Εὐδαιμοκλῆς . . . . . . νὸς H-W. Εὐδαιμοκλῆς [Εὐκλεί]δα ὑός K. — 17. ΔΑΜΟΣΤΡΑΤΗΣ H. Δαμοκράτης W. K. C-M. Δαμοκράτης (Δαμοκράτεος) LeB.-F. — 18. Σωστράτεος H-W. Σω[κ]ράτεος K. — 20. καρνειονείκας H-W. K. — 21. ΔΑΜΟΧΑΡΑΥΟΣ H. Δαμοχάριδος W. K. — 22. ἐκ H-W. K. — 23. ΠΑΙΑΝΙΑΣ H. Εἰανίας W. K. — 24. ὑιλινοποιός H-W. [ἐ]κ λινοποιὸς K. — 29. ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ H-W. K. LeB.-F. ΝΙΚΜΦΟΡΟΣ C-M. D-M. — 30. Παρόχου H-W. K.

56a. C. I. G. 1464 (ex schedis Fourmonti). — Misithris rep.

3 αγωνεα στεφανούμεν. αγοντε, 4 – – – ⊢ ποθόδου – – –, 5 – ωνος ὡς προγέγραπται τω, 6 ς ἐν Ἐλε[υ]σ[ῖ]νι – – –,

7 sq. [ἄ]γνὰ καὶ τὰ ἀκ[όλ]ουθα ἐν Ἐλε[υσῖν ι | Δ]άματρι [Θ]ύσει [χ]οιρίδι[ον vel α... ΑΙΟΝ . . . ΛΙΤΑ | . . ἄρσεν. ἄρτον διὰ σαάμων. ὂν ἁ παιδε . . | δαπανώσει, ἄρσης δὲ οὐδεὶ ς ΑΥΕ . ΤΑΙ . Δε σ[π]οίνα[ι] χοῖρον ἄρσενα, ἄρτον διὰ | σαάμων. Πλούτωνι χοῖρον ἄρσενα, | ἄρτον προχαρέα, [Π]ερσεφόναι χοῖρον | ἄρσενα, ἄρτον, ⟨α⟩ Τ]ύχα[ι] χοῖρον ἄρσενα, | ἄρτον . ταῦτα αὐτ[αὶ?] στεφανού[μ]εναι τ . . . α αἱρέτωσαν χω[ρ]ὶς τὰ[ς] δεξιάς — — — — —

v. 1 ἐν Ἐλευσοῖνι, 7 ἀκουθα, 11 ΔΕϹΕΠΟΙΝΑΡ. 14 ΑΡΤΟΝΑΤΥΧΑΧΟΙΡΟΝ, 15 ΑΥΤΟ . ΣΤΕΦΑΝΟΥΗΙΕΝΑΙ, 16 ΧΩΓΙΣ titulus.

IV.

57. Kumanudes Ἀθήναιον I p. 256. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 162a. — Spartae rep.

— — — — — — — | ος οἱ Νεικηφόρου | νεικάαντερ κασ[σηρατοριν μῶαν καὶ λό[αν Ἀρτέμιδι βωρθέα ἀν[έθηκαν, ἐπὶ πατρονόμ[ου Μαρ. Αὐρ. Σωσινείκου | τοῦ Νεικάρωνος, φν΄.

58. Kumanudes Ἀθήναιον I p. 255. — Hirschfeld bull. dell' inst. 1873 p. 187 n. 2. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr .n. 162 j. expl. p. 142. — Cauer n. 7. — Spartae rep.

Ἀγαθᾷ | τύχᾳ. | Μ. Αὐρ. Ζεύξιππος ὁ κ[αὶ] | Κλέανδρος Φιλομούσω ἱε[ρ]εὺρ Λευκιππίδων καὶ Τινδαριδᾶν, βουαγὸρ μικκιχιδδομέ[νων, ἐπὶ πατρονόμω Πο. Αἰλίω | Δαμοκρατίδα τῶ Ἀλκανδρίδα ἀρ[χιερέος τῶ Σεβαστῶ καὶ τῶν [θ]είων προγόνων ὠτῶ, φιλο[καίσ]αρος καὶ φιλοπάτριδορ. αἰ[ω]νίω ἀ]γορανόμω, πλειστονε[ίκω | παραδ]όξω καὶ ἀρίστω Ἑλλά[ν]ων | νεικά[αρ κασσηρατοριν μῶαν καὶ | λόαν Ἀρ]τέμιδι βωρθέα ἀν[έθη]κεν.

59. Eustratiades Παλιγγενεσία 1869 n. 1561. — Kirchhoff Hermes III p. 449. — Le Bas-Foucart voy. arch. II. inscr. n. 162b. — Cauer n. 6. — Magulae rep.

Φίλητορ | Φιλήτω | ἐπὶ πατρο[νόμω Γοργίππω (τῶ Γοργίππω) | νεικάαρ κεαυαν || Ἀρτέμιτι βωρσέα | ἀνέσηκε.

59a. Eustratiades *Παλιγγενεσία* 1869 n. 1501. — Kirchhoff Hermes III p. 449. — O. Lüders bull. dell' inst. 1873 p. 143. — Le Bas-Foucart voy. arch. II inscr. n. 162c.

Ὀρθείῃ δῶρον Λεοντεὺς ἀνέθηκε βοαγός βψλ'
μῶαν νικήσας καὶ τάδε ἔπαθλα λαβών. βψλ'
καί μ' ἔστεψε πατὴρ εἰσαρίθμοις ἔπεσι. βψλ'

§ 3.

De titulorum dispositione.

Quos collectos ipse edidi titulos in quattuor partes distribui, quas quattuor dialecti laconicae tamquam periodis respondere commentatione mea iam demonstraturus sum.

Pars I.

Inscriptiones inde a saec. VI usque ad annum circ. 450 a. Chr. scriptae.

Primae partis inscriptio prima quae quidem certo tempore definiatur est columna illa Plataeensis (n. 20), qua Graeci omnes Lacedaemoniis auctoribus statim post annum 479 victoriam de Medis reportatam celebraverunt (cf. Frick in ann. phil. suppl. III p. 487 sqq.). Hunc enim titulum laconica et litteratura et dialecto compositum esse demonstravit Kirchhoff gr. Alph.[2] p. 97 sq. [3] p. 144. Iam illa tabula vetustiores esse inscriptiones quas priores posui (n. 1—19) ex litterarum forma satis rudi, in qua saepe singularum litterarum ductum non nimis constantem reperiamus, facile apparet. Eiusmodi enim varietatem non tam ex sculptorum neglegentia ortam quam vetustissimae illius aetatis propriam esse existimo, qua aetate litterarum formae non certe constitutae ex cuiuslibet arbitrio facile mutantur, ita ut eiusdem litterae plures formas vel in uno titulo scriptas legamus

Quod ut accuratius exponam, hae litterae solae constanter uno eodemque ductu expressae exstant: B (β), Γ (γ), I (ζ), I (ι), K (κ), Λ (λ), M (μ), O (ο, ω), Γ sive Γ (π), T (τ), B quae nota spiritus asperi, F quae digammatis est. Litterae δ quoque formae D constantem fuisse usum verisimile est. Quanquam enim forma recentior Δ in titulis 2 et 14 ('ex schedis Fourmonti'), de cuius in talibus rebus neglegentia nota res est, traditur, tamen, cum Rossius (inscr. ined. n. 47) in priore loco inscriptione iterum accuratius perlustrata D ibi scriptum rettulerit, ne altero quidem loco diversa forma fuisse videtur. Plus minus variatae hae litterae traduntur: A A A A (α), E E E (ε), ⊕ ⊗, semel *Φ[1]) (ϑ), P P P R (ϱ), Y Y V (υ), Φ Φ (φ), Ψ Ψ Y (χ). Prae ceteris autem formae litterarum ν et σ variae et mutabiles erant: reperimus enim litterae ν signa N N N, litterae σ autem notae inter simplices Σ Σ Σ et artificiosissimam *Σ variantur, ut praeterea compareant *Σ *Σ *Σ (dubia est forma Σ n. 12).

Eorum autem titulorum (n. 1—19) antiquissimi iudicandi sunt ii qui prisco more aut sinistrorsum (n. 1—4) aut *βουστροφηδόν* exarati sunt (5—7).

Ceterum cum titulo Plataeensi (n. 20) tabula aënea Tegeatica (n. 21) adeo conspirat, ut eadem fere aetate composita esse videatur, de cuius tabulae origine laconica cf. Kirchhoff in Monatsb. der Berl. Akad. 1870 p. 51 sqq. et gr. Alph.³ p. 143. Addo tabulam litterarum paucis mutatis a Kirchhoffio (l. c. p. 62: cf. gr. Alph.³ tab. II, 7) petitam:

	n. 20:		n. 21:
	A A A		A A
–	—	–	B
–	C	–	C
–	D	–	D
–	E F	–	E
–	F	–	F

[1]) Quibus litterarum notis stellulam praefixi nisi in titulis laconicis non exstant.

n. 20:	I	n. 21:	I
-	⊗	-	⊕
-	I	-	I
-	K	-	K
-	Λ	-	Λ
-	M	-	M
-	N	-	N
-	X	-	+
-	O	-	O
-	Γ	-	Γ
-	R	-	R R
-	Σ	-	Σ
-	T	-	T
-	V	-	V
-	Φ	-	Φ
-	Ψ	-	Ψ
-	—	-	B

Apparet satis levem esse inter horum titulorum litteraturam discrepantiam, quam quidem ex neglegentiore scribendi modo in tabula privata (n. 21), diligentiore in monumento publico (n. 20) adhibito facile explicamus.

Sequitur (n. 22) epigramma Olympiae in templo Iovis dedicatum, quo Lacedaemonii circa annum 464 belli Messeniaci initio Iovi vota fecerunt (E. Curtius in Arch. Ztg. 1876 p. 49 sq.). Distichon ex monumento exscriptum exstat apud Pausaniam (V, 24), ubi dativus pluralis *τοῖς Λακεδαιμονίοις* pro singulari scriptus num scriptoris an librariorum socordiae tribuendus sit, dubium est.

Denique in fine primae partis ex litteraturae indiciis posui fragmenta quaedam (23—25), unde ad dialecti rationem cognoscendam non multum proficimus.

Ceterum quas composui inscriptiones inde a monumento Plataeensi n. 20, si litteras spectamus, constantiore scribendi genere ab antiquissimis differunt. Quanquam enim in illis quoque nonnullarum litterarum forma variatur, velut N N, M M, V Y, tamen litterae σ forma semper una et eadem est Σ (cf. Kirchhoff gr. Alph.[3] p. 139 sqq.; Lenormant

(études sur l'origine de l'alphabet grec) in Rev. arch. XVI p. 435). Nec iam reperitur forma litterae ε 𐌄, sed Ⅎ 𐌄; saepissime E. Dubia est litterae λ forma ⊢ (n. 24), cuius formae Atheniensibus et Chalcidensibus familiaris ceteroqui in litteratura laconica nullum exemplum est, cum forma Λ, qualis in tabula Plataeensi apparet, iterum occurrat in fragmento n. 23.

Pars II.

Inscriptiones a medio quinto saeculo usque ad quarti initium scriptae.

Venio nunc ad partem secundam, quae, ut hoc statim occupem, sibilanti σ inter vocales in spiritum asperum mutata distat a titulis antecedentibus, ubi sigma integrum (*Φλειάσιοι* 20, 9, 1: *γνήσιοι, γνήσιαι, ἐβάσωντι* 21 b, 4—7; dubia est forma *νικάσ ας*, quam 12, 2 ipse restitui) exstat, non minus quam a subsequentibus, ubi et sigma saepe evanuit neque aspiratio exprimitur (velut *νικάας* 41 etc. cf. § 6 p. 52). Qua in parte omnium praeter Tegeaticam (n. 35) et Deliacam (n. 37) inscriptionum ordo a tit. 30 pendet, quippe qui certo tempori adscribi possit. Commemoratur enim ephorus Spartanorum Hagesistratus, quem ex catalogo ephororum a. 432—404 in Xenophontis hellenicis II, 3, 10 nobis servato anno 427/6 magistratu functum esse constat (cf. Roehl in annal. philol. CIX, 156: Blass in satura phil. H. Sauppio oblata p. 130 § 7).

A cuius tempore non nimis remoti sunt reliqui huius partis tituli. Nam titulus n. 30, de quo vidimus, iam litteraturam ionicam, quae versus finem saeculi quinti a Graecis omnibus recepta est, prae se fert littera O excepta (ΑΙΣΧΡΙΟΝ, ΑΓΕΙΡΟΤΑΣ, ΤΟΙ, ΤΑΥΤΟ (= *ταὐτῶ*), ΕΓΑΚΟ (cf. § 18)), ita ut Lacedaemone aliquanto antiquiorem litterarum ionicarum usum fuisse quam Athenis intellegamus. Reperitur autem pro ē signum H (ΑΝΕΘΗΚΕ, ΗΡΑΚΛΗΙΔΑΝ, ΗΑΓΗΗΙΣΤΡΑΤΟΣ, ΕΓΙΚΥΔΗΣ), pro spiritu aspero idem H (ΓΟΗΟΙΔΑΝΙ, ΗΑΓΗΗΙΣΤΡΑΤΟΣ), pro ĕ E. Cum spiritus signum posteriore aetate omittatur, tituli 34 et 36,

ubi spiritus eadem forma **H** exprimitur (n. 34 **AIꟿHHIAϟ**, n. 36 **HAΓHΣIΛA**), litterae ō semper ionica forma **Ω** legitur (n. 34 **ΓΟΛΕΜΩΙ**, n. 36, 5 **ΩΙ ..**, 10 **. ΩΤΙΑΔΑΣ**, 11 **ΙΩΝΔΕ**) non ita multo post titulum n. 30 compositi sunt. Titulus n. 36 non iam sigma aspiratum exhibet (*Ηαγησίλα* 36, 9), ibidem genetivi vel accusativi forma novicia [*Λακε-δαι*]*μονίου* (vel *-ους*) recentioris aetatis indicium est. Recentiori etiam tempori quamvis servata spiritus nota in nomine sollemni (**HIAPEYΣ**, [**ΠΟ**]**ΗΟΙΔΑΝ**) ob litterarum ductus tribuendi sunt n. 38—40, quos corollarii instar addidi.

Contra titulo 30 antiquiores sunt n. 26, 27, 28, 32: in quibus semper pro ē et ĕ idem signum **E** (26 **ΕΓΟΙΕΒΕ**, 27 **ΑΝΕ⊗ΕΚΕ** etc., 28 **ΑΝΕΘΕΚΕ**, **ΑΡΙϟΤΟΤΕΛΕϟ**, 32 **ΑΙꟿΕΤΟϟ**), pro spiritu prisca forma tetragoni undique clausi **B** ponitur (26 **ΕΓΟΙΕΒΕ**, 27 **ΝΙΚΑΒΑϟ** etc., 28 **ΓΟΒΟΙΔΑΝΙ**), pro ō et ŏ **O** (27 **DAMONON** etc., 28 **ΤΟΙ**, **ΔΑΜΟΦΟΝ**, 32 **ΓΟΛΕΜΟΙ**): nisi quod n. 28 in forma memorabili dualis *ἐπακόω* (vide infra § 18) ionicam litteram **Ω** exhibet. Ibidem (n. 28) notandum est recentiores ductus litterarum *δ* et *ϑ* id est **Δ** et **Θ**, qui inde ab illa aetate titulis 35 et 37 (vide infra) exceptis soli usurpantur, primum exstare, cum in tit. 27 signa **D** et **⊗** ponantur.

Sequitur titulus n. 33, in quo signum **B** pariter atque n. 30 recentior forma **H** utrumque significat et spiritum asperum et litteram ē (**BAIPB B**...*ιος*), qui usus eiusdem notae duplex ut rarissime invenitur, ita ionicam litteraturam non sine difficultate et inconstantia receptam esse demonstrat (cf. quae adnotat Kirchhoff Arch. Ztg. 1879 p. 157). In titulo n. 29 unum verbum sollemne *ἀνέθηκε* veterem formam litterae ē (**ΑΝΕΘΕΚΕ**) servat, in nomine proprio *Ἀνδρομέδης* forma **B** (**ΑΝΔΡΟΜΕΔΒϟ**), denique spiritus asperi recentior illa **H** (**ΓΟΗΟΙΔΑΝΙ**, **ΛΥΗΙΓΓΟΝ**) invenitur. Litterae ō et ŏ scriptura non internoscuntur (**ΤΟΙ**, **ΝΙΚΟΝ**). Itaque sex titulos (n. 26—29. 32, 33) illo unde profecti sumus (n. 30) antiquiores esse apparet idque non minus quinque annis. Nam cum ephorus Eudamidas, qui in titulo 29 adscribitur, apud Xenophontem in catalogo illo non compareat, hunc

titulum ceteris recentiorem ante annum 132 scriptum esse necesse est. Cum igitur inter duos titulos 29 et 30 quinque anni atque adeo plures intercedant, non uno temporis momento sed per longius temporis spatium litteras doricas cum ionicis commutatas esse cognoscimus.

Huic titulorum seriei inserenda est inscriptio notissima C. I. G. 1511 ex schedis Fourmonti (n. 35), qua continentur nomina civitatium et hominum privatorum, qui Lacedaemoniis ad bellum scilicet Archidamium (431—421) tributa solverant (cf. Kirchhoff gr. Alph.^{3} p. 142 sq.); quo in titulo nonnullos exscribentis errores notavit Kirchhoff l. c. p. 141 sq.

Agmen claudit n. 37 ex duabus partibus constans, quarum prior propter litterarum formas ⊕, E = η, O = ω, Ψ = χ, propterque digamma F servatum aetate antiquiore scripta esse videtur: atqui cum in altera quae a versu 7 incipit ionica dialecto conscripta nomina Agidis et Pausaniae eodem tempore Spartae regnantium exstent, intra annos 408 et 398, vel potius cum ephori nomen in indice illo Xenophontis non legatur, intra annos 403 et 398 hunc titulum exaratum esse certum est (cf. bull. de corr. hell. III p. 12 sq.).

En habes tabulam litterarum, quas ex omnibus huius partis titulis petivi:

tit.	ε	sp. asp.	δ	θ	ω	χ
26	E	B	—	—	—	—
27	E	B	D	⊗	O	Y
28	E	B	Δ	⊙	O (Ω)	—
32	E	—	—	—	O	—
33	B	B	—	—	—	—
29	E B	H	Δ	⊙	O	X
30	H	H	Δ	⊙	O	X
35	E	B	Δ D	—	O	Y
37	E	—	—	⊕	O	Y
34	H	H	—	—	Ω	—
36	H	H	Δ	⊙	Ω	—

Ex hoc conspectu apparet in publicis illis titulis (n. 35 et 37) paullo diutius veterem scripturam et sollemnem conservatam esse quam in inscriptionibus privatis maxima ex parte Taenari repertis.

Pars III.

Inscriptiones ab anno 316 usque ad saeculum a. Chr. n. primum servatae.

Tertia pars ab aetate multo recentiore initium capit, ubi ex litterarum notis iam fere nihil ad titulorum ordinem describendum lucremur.

n. 41 Prima huius partis inscriptio anno 316 a. Chr. n., si recte Paus. VI, 16, 8 interpretamur, in columna Deinosthenis dedicata est (cf. Purgold Arch. Ztg. 1881 p. 87; Curtius ibidem p. 93 sq.).

n. 42 fragmenta propter formas dialecticas satis antiquas (acc. plur. decl. II in *-ως*, 3 p. plur. praes. ind. act. *-ντι*) saeculo IV vel tertio ineunti tribuenda (cf. Foucart explicationes p. 140).

n. 43 titulus paulo recentior sub finem saeculi III compositus (cf. Foucart p. 111; p. 114).

n. 44 titulus certe ante annum 189, quo Ambracia urbs a Romanis capta est, vel potius, si coniectura Foucarti p. 104 probatur, a. 221/20 scriptus.

n. 45 inscriptio sub finem saeculi III a Machanida tyranno consecrata tum cum annis 211—207 Spartam urbem in potestatem suam redegerat.

n. 46 sequitur titulus Gytheaticus in honorem T. Quincti Flaminini dedicatus, cum anno 195 urbes laconicas prope mare sitas gravi Spartanorum dominatione liberasset, liberatas Achaeorum foederi addidisset.

n. 47 columna nuper Amyclis reperta et propter formas vere laconicas non paucas et propter scribendi rationem (Γ Π Π) anno 150 a. Chr. n. paulo antiquior habenda.

Titulos 48—56a ante Augusti aetatem saeculo a. Chr. n. I compositos esse inde apparet, quod formae dialecticae non plane evanuerunt, quarum indicem vide § 23: velut casus genetivus nominum decl. III. quae exeunt in -ης, constanter terminatur in doricum -εος, non in vulgare -ους, cf. § 18. Praeterea diphthongus ει nondum confunditur cum vocali ι cf. § 13. Denique rarissime comparent nomina propria Romana. Huc accedit, quod proxeniae, de qua titt. 48, 49, 52 (?), 53, 54 (?) agitur, post Augusti aetatem nullum vestigium reperimus. (cf. Foucart p. 111; Tissot des proxénies grecques p. 99).

Ex his novem titulis unus (n. 51) certo tempori attribui potest. Ibi enim versu 33 commemoratur Antonius, qui Gytheum in urbem se contulerit. Ubi non cum Sauppio de M. Antonio triumviro cogitandum est, sed de C. Antonio cos. a. 63, qui Sullae legatus annis 87/85 multos Graecorum spoliaverat (Ascon. in orat. in toga cand. p. 84; Q. Cicero comment. petit. II, 8); cf. quae Waddington de hac re disseruit LeB.-F. p. 121. — Ceterum vide quae Foucartus in explicationibus ad singulos titulos adnotavit.

Huius autem partis titulis docemur, quomodo dialectus laconica in linguam communem, quae inde ab Alexandri temporibus regnare coepit et late patet per libros titulosque, sensim pedetemptimque abierit.

Iisdem de causis, quas modo enumeravi, aetati antechristianae tribuendae sunt hae inscriptiones: C. I. G. 1260. 1262. 1280. 1374. Ἀθήν. IV p. 464 n. 22. Le Bas-Foucart n. 165. 168. 168c. 168e. 168f. 194b. 301. 302. 303. 306 (cf. Foucart explic. p. 84. p. 109), — quae cum ad dialecti historiam et indolem noscendam propter brevitatem nihil conferant, in delectum meum eas recipere nolui.

Reliqui tituli laconici lingua vulgari qualis post Christum natum fuit compositi ex antiquiore dialecto nihil servarunt nisi quasdam formas nominum propriorum et terminorum quos dicimus technicorum: quas quidem suo loco notabo.

Pars IV.

Inscriptiones tres Antoninorum aetate scriptae.

Restat ut de ultima parte pauca adiciam. Saeculo post Chr. n. altero, ubi ut Romae ita Athenis quoque aliisque in urbibus imperii priscorum scriptorum sermonis recolendi studia florebant, in laconicis quoque titulis quibusdam dedicatoriis veterem dialectum, qualis fuisse tum quidem credebatur, artificiosa et inutili opera redintegratam deprehendimus. Exempla sub n. 57—59 composui. Quas inscriptiones tres Antoninorum aetate compositas esse et ex nomine *Γόργιππος Γοργίππω* 59 intellegitur, quem virum publica auctoritate insignem illo tempore vixisse complures tituli docent (cf. C. I. G. 1251. 1357. LeB.-F. 162 b. 168 b g), et ex nomine *Πο. Αἴλιος Δαμοκρατίδας* (58, 7), de cuius hominis vita et honorum cursu cf. Foucarti explicationem ad n. 179 et 162 j.

II.

DE TITULORUM DIALECTO.

CAPUT I.

DE CONSONIS.

§ 4.

De spiritu.

In antiquissimis titulis fere semper spiritus asper littera **Β**, postea littera **Η** exprimitur, inde a saeculo IV omittitur nota aspirationis. Exempla haec sunt:

Β_υ_... 6, 1; **Β**_υιύς_ 7, 4; **Β**_ερμᾶνος_ 8; **Β**_οπωρίς_ 13; **Β**_ιαρός_ 14; **Β**_ιαρ[ός_ ib.; **Β**_ι[α]ρό[ν_ 17 d, 4 (?); **Β**_ηβῶντι_ 21 a, 5; **Β**_ιλήϝοι_ 22, 2; **Β**_ημικοτύλιον_ 23; **ΒΟΔΟΛΟΣ** (_ὁδῶ = ὁδοῦ?_) 25, 5; **ΒΟΠΕ** (_= ὅπη_) 25, 6; **Β**_ο_

27, 13. 30; Ⱶᾶτε 27, 4; Ⱶέλει (i. e. Heli in oppido) 27, 13; Ⱶίππω 27, 17. 23. 25. 29; Ⱶίππων 27, 17. 22. 24. 28; Ⱶίπποις 27, 15. 21. 23. 27. 32; ἐνⱵηβώⱵαις (dat. plur. participii) 27, 15. 21. 27. 33; Ⱶαρή Ⱶιππος 33, 1; Ⱶυιός 35, 5. — *Hαγη Hίστρατος* 30, 8; *Hαγησίλα* 36, 9. — *Hιαρε[ύς]* 38, 1; *Hιαρεύς* 39, 2; *Hιαρέων* 39, 1. (De n. 38. 39 cf. p. 36).

Exempla litterae s in spiritum mutatae vide infra in § 6.

Neque tamen constanter ponitur spiritus nota. Qua in re quod in titulo 11 (v. 6 *υ[δ]ροφόρον*; (v. 1) *υό[ν]* legitur spiritu omisso, non moror: ea enim inscriptione ex schedis Fourmonti male nobis tradita parum confidere licet, praesertim cum non intellegamus, quo sensu pauca illa verba, quae Boeckhius interpretatus est, inter se cohaereant. Deinde litterae **YO** ad verbum *ὑός* pertinere non videntur, quia semper in antiquissimis titulis forma *υἱός* (21 b, 4; 35, 5) vel *υἱύς* 7, 4 exstat. Primum formae *ὑός* exemplum in titulis laconicis saeculo I a. Chr. n. reperimus (51, 1). Itaque non recte Baunack in Curt. stud. X p. 88 sqq.) Boeckhii interpretationem secutus est.

Certiora sunt exempla in titulo n. 21, in cuius parte postica habemus spiritu omisso formas *υιοί* (21 b, 4) et *ηβάσωντι* 21 b, 5; contra *Hηβῶντι* 21 a, 5); quae pars paullo recentior est antica (cf. *ει* pro *αι* § 22). Neque constanter spiritum illa aetate sat antiqua positum ex monumento Plataeensi (n. 20) cognoscimus, quae *Ερμιονῆς* (20, 9, 3) exhibet.

Quanquam aspirationem licet expressa non sit non minorem quam consonas vim habuisse inde apparet, quod particula *κά* ante unum *ηβάσωντι* 21 b, 5) non eliditur, eliditur in verbis *κ' ἀποθάνη* (21 a, 3) *κ' ἀνφιλέγωντι* (21 b, 10).

In posterioribus autem quas altera pars comprehendit inscriptionibus spirans h summa cum diligentia signo Ⱶ sive **H** expressa est, quod mihi artissime cohaerere videtur cum vi sibilantis s in spiritum mutatae. Nam quod in Damononis titulo constanter scribitur verbum *ἁνιοχίων* spiritu privatum (27, 8. 14. 20. 26), genuinam vocabuli *ἡνία* origina-

tionem, de qua G. Meyer (gr. Gr. § 178) exposuit, optime confirmat, quae eadem est vocabulorum *προς-ηνής*, *ἀπ-ηνής* (cf. Ahr. II p. 38; Froehde in Bezzenbergeri Beitr. III p. 25). Semel tantum in voce *Ηρακληΐδαν* (30, 5) spiritus desideratur, cum proprie scribendum fuerit **ΗΗΡΑΚΛΗΙΔΑΝ**: nisi id lapicidae errori tribuendum, qui duarum parium litterarum initialium alteram exarare neglexerit.

Notandum in inscriptione n. 27 etiam in medio verbo composito spiritum poni, velut in *ἐνΗηβώΗαις* (exempla vide supra p. 41). Cf. tabb. Her. I, 105 *πενταέτηρίδα*, I, 107 *παρἑξόνται* (Meyer gr. Gr. § 245).

Ex nominibus *ΗαγηΗίστρατος* = *Ἁγησίστρατος*: vide § 6) 30, 8 et *Ηαγησίλα* 36, 9, quae sola a verbo *ἁγέομαι* derivata in titulis nostris saeculo quarto prioribus exstant, cognoscimus antiquiore tempore formas illas suo spiritu aspero orbatas non fuisse (Ahr. II p. 38; Meyer gr. Gr. § 244), sed id recentiore aetate factum ex analogia verbi *ἄγω*. Cum qua scribendi ratione congruit nomen quod Blass e nova papyri Alcmanis collatione dedit *Ἁγησιχόρα* Alcm. fr. 16 col. II, 19: cf. Spiess de Alcmanis poëtae dialecto, in Curt. stud. X p. 366). Confirmatur idem Argivorum dialecto.

In aspiratione vocabuli *ἱαρός* (cf. *Ηιαρός* 14, 1 (bis); *Ηιαρόν* (?) 17 d, 4; *Ηιαρεύς* 38; 39 b; *Ηιαρέων* 39 a; *ἱαρός* in tabb. Her.: Meister in Curt. stud. IV p. 399 sq.; Ahr. II p. 37 sq.; Meyer §§ 92. 244) Lacones sequuntur communem Graeci sermonis usum: quo in vocabulo spiritum asperum originatione parum commendatum grammatici recentiores diverso modo explicare student.

Aspiratur etiam nomen feminae *Ηοπωρίς* (13): quod si recte iudicamus cum vulgari *ὀπώρα* cohaerere legitimumque et laconicum esse spiritum asperum initio vocis, duo Alcmanis fragmenta (n. 75 et 76 Bergk) ita emendanda sunt, ut scribatur *κηρίναν θὠπώραν* et *χεῖμα χὠπώραν*. cf. Ahr. II p. 182; Curt. Etym.[4] p. 357; Spiess in stud. X p. 345; Fränkel Arch. Ztg. 1876, p. 29; Meyer § 77.

Quanquam autem inde a quarto saeculo spiritus asper scribendo exprimi desitus est, idem in pronuntiando ubique audiebatur: quod probatur aspiratione consonarum tenuium ante spiritum primarium. Cuius generis exemplum antiquum est πόθικες (= ποτ-ίκες) 21 b, 9, recentiora πόθοδος 44, 1; 48, 1; 56 a, 4; ἐφ' ὅσον 50, 9; καθώς 50, 32; LeB.F. 303 a; 326 a saepe; καθ' ἅ LeB.F. 191, 19; C.I.G. 1346, 8; καθ' ὅ LeB.F. 326 a, § 4; καθ' αὑτόν C. I. G. 1354, 7 etc.

Pauca addam de pronominibus οὐδείς, μηδείς. In titulis priscis formae οὐδής (27, 4) et μηδένα (25, 1) exstant. Ex lingua communi demum formae huius pronominis οὐθείς, μηθείς irrepserunt, cuius rei exempla non ante saeculum II a. Chr. n. in titulis laconicis deprehendi: οὐθέν 49, 6; 51, 5; οὐθένα 50, 18; μηθενός 51, 34; μηθέν LeB.F. 326 a (in tit. Messen.); contra οὐδεί[ς] 56 a, 10; οὐδέν C. I. G. 1339, l. 5 (incerti temporis); οὐδενός LeB.F. 162 k, 5; μηδενός LeB.F. 243 a, 17 (saec. p. Chr. n. III) etc. In tabulis Heracleensibus disiunctim scriptum est οὐδὲ ἧς, οὐδὲ ἕν, μηδὲ ἕνα (Meister l. c. p. 397). Aspiratae θ usus omnino non antiquior Aristotelis aetate ex falsa grammaticorum ratione ortus esse videtur, qui mediam litteram δ proinde ac si tenuis esset, ante spiritum in aspiratam mutari vellent (Ahr. II p. 84; Meyer § 215). cf. § 20.

§ 5.

De digammate.

Ahrens II p. 40 sqq. (Krampe p. 13); Meyer § 230 sqq. — Tudeer de dialectorum graecarum digammo. Helsingforsiae 1879, p. 12 sqq. — Führer de dial. boeotica p. 7 sqq. — Meister in Curt. stud. IV p. 403 sqq.

I. Exempla digammatis quae ex antiquioribus titulis afferam, haec habeo:

1. ϝαλήιοι 20, 5, 2, quemadmodum constanter legitur in titulis et nummis Eleis (velut C. I. G. 11; Arch. Ztg. a. 1876, 219).

2. ϝάναξ 1, 2; 1, 6 (ϝάναξ in tit. 22 supplendum est); ϝανακτορίῆς 20, 4, 2; cf. infra Εὐρυβάνασσα.

ϝαναξίων C. I. G. 1574, 4; Ἀθην. I, 490; ϝανάξανδρος Ἀθην. I, 490 in titt. boeot.; ϝανακισίαν LeB.F. 352 p in tit. arcad.; idem in dial. cypria, cf. Curt. stud. VII p. 217 sqq. in n. 6, 1; 8, 2; 9, 4.

3. ϝεξή[κοντα] 35 a, 20; ϝέξ, ϝεξήκοντα in tabulis Heracleensibus.

4. ϝέτεα 21 a, 4; b, 5; πέντ[ε ϝ]ετῶν 21 b, 6 emendandum est. cf. infra διαβέτης. ϝέτος in tabb. Her. I, 51. 55. 111 etc. ϝέτεα C. I. G. 11 in tit. Eleo: ϝέτος Rh. Mus. XXVI p. 35 in tit. locrico: ϝέτος C. I. G. 1569; -ϝέτιες ann. philol. 1864 suppl. 4 p. 551. 553 (Keil); Εὐϝετειρίς Ἀθην. IV, 298 in titt. boeoticis.

5. ϝ[ί]κατι 35 b, 6; cf. Hesych. βείκατι· εἴκοσι· Λάκωνες; ϝίκατι in tabb. Her. I, 37. 45. 62 etc.; II, 18. 23. 27 etc.; ϝείκατι ibidem II, 55. 57. 71. 75. ϝίκατι saepe in dialectis elea, argiva, boeotica.

6. ἐδήδοϝας 11, 4; ἐδήδο[ϝ]ε 11, 1.

Si haec forma in titulo Fourmontiano foede corrupto a Boeckhio recte agnoscitur, stirps ἐδεϝ- statuenda esse mihi videtur, unde perfectum derivetur ἐδ-ήδοϝ-α ut a stirpe τρεφ- perfectum τέτροφα. cf. Ahr. II p. 41; Meyer § 546. 557; et inprimis Curtius Verbum II p. 213.

7. ἱλήϝῳ θυμῷ 22 (in epigrammate Iovi dedicato).

Forma non tam laconica est quam hyperionica vel potius hyperepica, in disticho ab auctore Lacedaemonio epicae poesis parum gnaro ficta. Genuina enim verbi formatio est ἵλᾰ-ϝο-ς, ex qua digammate deleto per productionem suppletoriam facta est ἵλᾱ-ος forma Homerica, quae secundum ionici sermonis leges ionice debebat audire ἵλη-ος, ut attice est ἵλεως (cf. Harder de alpha vocali ap. Hom. producta, Halis 1876, p. 50 sq.). Itaque ionicum η cum digammate

laconico mira confusione compositum est. Nam quod Ahrensius (Philol. XXXVIII p. 193 sqq.) duplicem stirpem genuinam ἱλαϝ- (ἱλεϝ-) et ἱλᾱϝ- (ἱληϝ-) statuit, ipse concedit se idonea analogia destitui (p. 238 'Das Adjectiv ἵλαος mit schwankender Quantität des α . . . . . . ist ohne eine ganz zutreffende Analogie'); immo sententiam modo prolatam confirmat, cum addat: 'Die Bewahrung des alten ᾱ im epischen ἵλᾱος statt eines ionischen ἵλη-ος hat mannichfache Analogien z. B. in λαός': nam λᾱός non minus quam νᾱ-ός, de quo statim agendum erit, ex genuino λᾰϝ-ός, ναϝ-ός per productionem suppletoriam prodiit. Contra recte Ahrensius Schubarti coniecturam (ann. philol. a. 1876 p. 681 sq.) improbavit, qui metro dactylico neglecto ἵλεος, quod adiectivum in dialecto cretica exstat, agnoscendum esse censet.

8. *ναϝῶν* 37, 2.

Ex genuina voce *νᾰϝός* digammate eliso factum est in dialectis doricis *νᾱ-ός*, ion. *νη-ός*. in lingua attica per quantitatis metathesin *νεώς*, in lesbiaca *ναῦος* (cf. Brugman in Curt. stud. IV p. 154; Meyer § 61).

9. 10. ΕΤΑΙΑϜΑΙΑΤΑ 25, 4 non magis intellegitur quam . . *αϝοσ* . . 1, 1.

II. Raro neglectum est digamma in titulis antiquioribus:

1. *Γαιαόχω* 27, 9. Quo cum verbo eiusdem tituli adiectivum *πολιάχῳ* (27, 3) comparantibus mira videbitur contractio in altera voce neglecta, in altera admissa. Atque ut possit ex metrica licentia forma *πολιάχῳ* explicari in fine hexametri posita: nescio tamen an recte diversas in compositis stirpes agnoscamus. Nam cum *πολίαχος* compositum sit ex *πολια-* et *-οχος* (√ σεχ-, ἐχ-), vocis *γαιάοχος* pars altera olim digamma habuit *-ϝόχος* (cf. ὄχος, ὀχέω; lat. vehi): ut Neptunus appelletur non qui terram complectitur sed qui per universam terram vehitur curru. Quod si verum est, facile digammate licet eliso hiatus explicatur (cf. Goebel lexil. ad Hom. I p. 192).

2. *Δαμοφῶν* 28, 9. Formam pleniorem *Δημοφάϝων* ex inscriptione vetusta excerptam legimus apud Priscianum inst.

gramm. I, 22; VI, 69. (Tudeer p. 31). Adde arcad. *Φανίδας* Le Bas 338 c (Tudeer p. 111).

3. *ἐπακόω* 28, 7; *ἐπάκοε* 29, 10; *ἐπάκΟ* 30, 9. Adiectivum a notissima stirpe *ἀκοϝ-* repetendum est: cf. Curtius Etym.[4] pp. 555. 151.

4. *ἐποίηἑ* 26. In sola dialecto argiva *ἐποίϝηἑ* comparet (Arch. Ztg. a. 1876, p. 47; a. 1881, p. 85), ubi digammatis origo incerta est.

5. *ἑφέστιοι* 35, 21: substantivum a stirpe vas- (unde lat. Vesta) derivandum (Curtius Etym.[4] p. 400): cf. arcad. *ϝιστίαν* LeB.-F. 352 p; Hesych.: *Γιστία· ἐσχάρα* (Meyer §§ 237. 241).

6. *ἔφορος* 28, 5; 29, 8; 30, 7. Stirpem *ὁρ-* a digammate incepisse ex formis verbalibus *ἑώρων*, *ἑόρακα* (*ἑώρακα*) et glossa Hesychiana *βῶροι· ὀφθαλμοί* (Meyer § 236) sequitur. Neque tamen ullum digammatis vestigium in carminibus Homericis deprehenditur: cf. Knös de dig. Hom. 141 sq.

7. 8. *Ηρακληίδαν* 30, 5 ortum ex *Ηρακλεϝίδαν*; cf. *κλέϝος* C. I. G. I, 1 in titulo Crissensi. Similiter *Κήιοι* 20. 7, 2 ortum est ex *Κέϝ-ιοι*; cf. *λᾶϝ-ός*, *νᾶϝ-ός* (vid. § 13).

9. *Νεαρέταν* 28, 3 a stirpe *νεϝο-* (cf. lat. novus, Meyer § 177) profectum. cf. cypr. *νεϝοστάτα[ς]* in titulo bilingui Idaliae reperto, pamphyl. *Νεγοπόλεις* Monatsber. der Berl. Akad. d. Wiss. 1875 p .123 n. 2 (Tudeer p. 61; adde etiam nomen ionicum *Νέγων* Curt. stud. V p. 269; Meyer § 237; Curt. Etym.[4] p. 315 sq.).

10. *πόθ-ικες* 21 b. 9: Stirpis *ϝικ-* digamma iam Homeri temporibus plane exstinctum apparet in nomine derivato *ϝοῖκος* et adiectivo *ἄϊκτος* (= *ἀπρόσιτος*).

11. Denique addo nominativos *Μεγαρῆς*, *Ερμιονῆς*, *Πλαταιῆς*, *Θεσπιῆς*, *Μυκανῆς*, *Ἐρετριῆς*, *Χαλκιδῆς*, *Στυρῆς*, *ϝανακτοριῆς* n. 20 in monumento Plataeensi obvios; cuius suffixi *-ῆς* ex *-έϝες* orti digamma non servatur nisi in titulis Cypriis velut *βασιλέϝος*, *Ἐδαλιέϝες*, *Κετιέϝες* (Tudeer p. 119).

III. Spirans *ϝ*, postquam litterae Ionicae introductae sunt, non plane evanuit, sed pariter atque in aliis dialectis

apud Lacones quoque per mediam β exprimi coepta est, quod fit inprimis in nominibus propriis atque terminis qui vocantur technicis. Cuius rei etiam Hesychianae glossae testes sunt (exempla vide apud Ahr. II p. 44 sq.; Krampe p. 14 sq.; Meyer § 235 sq.). Ex titulis has formas collegi:

1. *Βαστίας* 34 c. (cf. *Ἀστίης* nomen Euboeum). Servarunt digamma formae *ϝαστιόχος* C. I. G. 1520 in tit. arcad.; *ϝάστιος* C. I. G. 1569 C. 3 in tit. boeot. (Führer p. 7); *ϝαστός* Philol. XIII, 1 sq. in tit. locrico; cf. Tudeer p. 14.

2. *Βειτυλεῖς* C. I. G. 1323, 5 (s. II p. Chr. n.). Commemoratur apud Pausaniam (III, 21, 7; cf. Hom. Il. B, 585) nomen urbis *Οἴτυλος* et apud Ptolemaeum *Βίτυλα* (sermone hodierno 'Vitulo' cf. § 23), quod respondet ethnico *Βειτυλεῖς*. Stirps genuina est *ϝίτυλος* (lat. vitulus), unde et *Βίτυλος* ortum est et digammate abiecto *Οἴτυλος* (Ahr. II p. 46; Curt. Etym.[4] p. 561; Foy, Studien zur Lautlehre des Vulgärgriechischen p. 19).

3. *βίδεος* C. I. G. 1241, II, 18; 1242, 23; 1268; 1269; 1364 a, b; LeB.F. 180, 7 (= Mitth. d. arch. Inst. II p. 382 n. 200); Bull. de corr. hell. I p. 379 (n. 2); bull. dell' inst. 1873 p. 213 sq. Supplendum est *βίδεος* C. I. G. 1255, 19; 1256, 15; 1258, I, 16;

βίδυος C. I. G. 1270; LeB.F. 281 b, 4; supplendum est C. I. G. 1254; 1271, 13.

In hac voce suffixum variatur, nam praeter *βίδεος* et *βίδυος* apud Pausaniam (III, 11, 2. 12, 4) *βιδιαῖοι* scriptum reperimus. Stirps *βιδ-* (*ϝιδ-*) est eadem atque in verbo *ἰδ-εῖν*, quod bene convenit significationi verbi: 'curatores, custodes'. cf. boeot. *ϝίστορες* Keil in annal. philol. suppl. IV p. 521 n. XXI; *Βιδάταν*, *Βιδατάω* in titulis creticis (Helbig de dial. cret. p. 9; Tudeer p. 52). Suid. *βείδιος*· ὁ ἔνδοξος; cf. Hesych. *ἰδυῖοι*· *μάρτυρες* (vid. Boeckh C. I. G. I pp. 88. 609; Ahr. II p. 47; Meyer § 235).

Eadem stirps *Ϝιδ-* latet certe in nomine proprio *Βεί-διππος* 55 c, 10. *Βε|ιδίππου* C. I. G. 1260, 33 (in tit. non ita recenti cf. § 3 p. 39.).

4. *Βιόλας* 55 c, 21 (cf. Roehl Mitth. I p. 231) non minus quam *Βιόδαμος* C. I. G. 1260, 18 ad radicem *Ϝιο-* pertinere videtur, quanquam verbi significatio non satis perspicua est. cf. ion. *Ϝιό* C. I. G. 7459, Kirchhoff Alph.[3] p. 111 (Tudeer p. 9); corinth. *Ϝιόλα* ann. dell' inst. 1859 p. 243 sq.; *ϜιόλαϜος* Welcker Alte Denkmäler III (gr. Vasengemälde) p. 261 tab. VI.

5. *Βοιν*ε . . . 31, 4, ubi nescio an *Βοινείδας* supplendum sit. cf. creticum *Βοινόβιος* C. I. G. 2576, 10: *Βοίνοπα* (ex coniectura Boeckhii satis certa C. I. G. 2554, 127 (Helbig de dial. cretica p. 10; Tudeer p. 53); dubium est nomen in Oeniadensium nummis *Ϝοινιάδαι* (Tudeer p. 36).

6. *Βωρθέα* (*Ἄρτεμις*) 57, 4; 58, 15; *Βωρσέα* 59, 5. Hesych. *Βωρθία· ὀρθία·*

Contra *Ὀρθεία* C. I. G. 1416, 2; 1444, 6; *Ὀρθία* LeB.F. 162 d, 2; *Ὀρθείῃ* 59 a, 1.

Radix genuina est *Ϝερθ-* (ind. vardh-) unde adiectiva *ὀρθός*, *ὄρθιος* alia repetenda sunt (cf. Ahr. II p. 48; Meyer § 7 et inprimis Ioh. Schmidt zur Gesch. des indog. Vocalismus II p. 310). Eodem pertinent *βορθαγορίσκεα· χοίρεια κρέα. Λάκωνες* Hesych.: *Βορθαγόρας* C. I. G. 2, 8 in tit. argivo; *βορθίω* Mnemosyne I, 121 n. 5 in tit. cretensi Tudeer p. 54; Helbig de dial. cret. p. 10).

7. *Εὐρυβάνασσα* 55 b, 57; 56, 2; C. I. G. 1372, 9; vide supra p. 44 *Ϝάναξ*. In titulis creticis C. I. G. 2572. 2577 est *Βαναξίβουλος* (Tudeer p. 52; Helbig de dial. cret. p. 10).

8. *Εὐβάλκης* 36, 2; 55 c, 17; contra *Ἀντιάλκης* 55 b, 6;

Cum radix *Ϝαλκ-* non exstet, sed vox digammatis expers sit, coniciendum est litteram *Ϝ* adulterinam ex antecedente *ευ* ortam esse non minus quam in nominibus cypriis *ΕὐϜαγόρας*, *ΕὐϜέλθων* cf. *κατεσκεύϜασε* (Tudeer p. 120) et in nomine epirotico *Εὔβανδρος* (Karapanos Do-

done et ses ruines XXXIV, 3). Cf. chalcidicum *Γαρυϝόνης* C. I. G. 7582; corcyr. *ἀριστεύϝοντα* in inscriptione Arniadae Arch. Ztg. a. 1846 p. 379 sq. n. 48; boeot. *Βαχεύϝαι* C. I. G. 1639; *Εὐϝάρα* numm. Eckhel II, 196. Meyer §§ 154. 235; Baunack in stud. X p. 60.

9. *διαβέτης* C. I. G. 1241, I, 5. III, 19; 1242; 1243; 1273; 1432; LeB.F. 174 (?); bull. dell' inst. 1873 p. 213; bull. de corr. hell. I p. 379 (n. 2): quod nomen a voce *ϝέτος* (*βέτος*) derivandum est: significat enim magistratum, qui per totum annum munere suo fungitur (cf. Boeckh C.I.G. I p. 611).

10. *Καβωνίδας* LeB. F. 168, 1 (in Tudeeri collectione nomen non exstat). Repetendum videtur hoc nomen a radice *καϝ-* (Meyer § 50; Curt. Etym.[5] p. 144) ita ut *Καβωνίδας* sit filius *Κάβωνος* (*Κάϝωνος*), latine 'Ustoris'. Cf. Baunack stud. X p. 60 in adn.

11. *ὠβά* 47, 11. 15; C. I. G. 1272, 5; 1273, 7; 1274 (?); 1471, 4. Vox certe profecta est a voce *ὄϝις* (lat. ovis), *ὄϊς*. Cf. Brugman in Curt. stud. IV p. 145.

(12. *Βέλλων* in recentioribus titulis C. I. G. 1367; LeB.F. 168 b; 168 g Baunackius (stud. X p. 129) a stirpe notissima *ϝελ-* repetit.)

13. *Φάβεννος* nomen laconicum in tit. Delphico Le Bas III 2 n. 841 traditum, de quo vide § 16.

Adnotandum est Lacones ad latinum v exprimendum plerumque littera *β*, rarius vocalibus *ου* usos esse (velut *Νέρβα* LeB. F. 260; *Φλάβιος* LeB. F. 168 i. 10; contra *Νέρουα* LeB. F. 243 c; 259 a etc.). Male autem Foucartus LeB. F. n. 247 *κιϝίκα* (ΚΙͰΙΚΑ) agnovit. Nam recenti aetate, qua latina verba ut 'civica' a Graecis adhibita sunt, littera Ϝ reviviscere non poterat. Itaque signum Ͱ, cuius ipsa forma pro digammate accipi nequit, in B emendandum est i. e. *κιβίκα* (de *β* et *ου* pro latino v cf. Dittenberger Herm. VI p. 302 sqq.).

Ceterum in voce *ἀπέλλαι* 50, 21; 51, 41 non recte Ahrensius (II p. 51) eumque secutus Krampius (de dial. lac. p. 19) genuinam spirantem *ϝ* stirpis *ϝελ-* in *π* abiisse existimant: quae res nullo exemplo firmatur. Immo com-

positum illud *ἀπέλλαι* in *ἀπ-* (*ἀπό*) et *-έλλαι* dirimendum est ita ut digamma stirpis *ϝελ-* in spiritum lenem ut saepissime mutatum sit (Baunack stud. X p. 129; Meister stud. IV p. 401); cf. Hesych. *ἀπέλλαι· σηκοί, ἐκκλησίαι, ἀρχαιρεσίαι· Λάκωνες. ἀπελλάζειν· ἐκκλησιάζειν· Λάκωνες.* Eandem radicem *ϝελ-* habemus in *ἐγ-ϝηλ-ηθίωντι* tab. Her. I, 152 (= *ἐξειληθῶσι* cf. Meister l. c. p. 404) et in perfecto *εὐάλωκα* (Ahr. I p. 36) ex dialecto aeolica petito. (Cf. glossam Hesychii: *ἀπειλλω· ἀπέλλω, ἀποκλείω· Αἰτωλοί.*) Cetera exempla congessit Brugman stud. IV p. 122.

IV. Rariora sunt exempla digammatis post *α* et *ο* in vocalem *υ* versi ita ut diphthongus *αυ*, *ου* exsisteret:

1. *Λαυαγήτα* C. I. G. 1466, 1 (= Dressel-Milchhöfer Mitth. II p. 381) cf. Fick (gr. Personennamen p. 50). Agnoscitur stirps *λαϝ-*, quae eadem occurrit in nomine *Λάϝιος* (in nummis Lai oppidi vetustissimis: Tudeer p. 64) et in *Λαϝοκόϝων* quod se in monumento vetere legisse contendit Priscianus I, 22; VI. 59. Digammate autem deleto in voce dor. *λᾶος* per productionem suppletoriam *α* in *ᾱ* mutatum est. Cf. *Λαυδίκη* C. I. G. 3371, 2 in inscr. lyd.; *Λαύδικις* C. I. G. 9806, 3 in tit. Romae reperto, contra *Λαδίκα* Wescher-Foucart inscr. de Delphes p. 70. (Usener in ann. philol. 1865 p. 232; Curtius Etym.[4] p. 364; Hartmann de dial. delph. p. 14; Brugman stud. IV p. 153; Baunack stud. X p. 136; cf. § 15. Meyer §§ 61. 240.)

2. *βουαγός* C. I. G. 1240, A, 17; 1241, A, 33; 1245, 6; 1251, 5; 1252; 1258, I. 6; 1274; bull. dell' inst. 1873 p. 213; *βουαγόρ* 58, 6.

Contra omisso digammate: *βοαγός* C. I. G. 1350; 1370; 1426, 6; 1453; 1459; bull. dell' inst. 1861 p. 40; Mitth. d. arch. Inst. II p. 293 n. 156; LeB.F. 168 g, 11; 174, 3. Recte de huius verbi origine Boeckhius C. I. G. I p. 612 exponit, quod ex vocibus *βοῦα* (*βόϝια*) i. e. *ἀγέλη* (Hesych.) et *ἀγός* compositum est. Firmat explicationem Hesychii glossa *βουαγόρ· ἀγελάρχης, ὁ τῆς ἀγέλης ἄρχων παῖς· Λάκωνες.* Vide § 10.

§ 6.

De sibilanti *σ*.

I. De *σ* inter vocales in spiritum asperum mutata.

Constat in Graecorum lingua litteram simplicem s, quae in initio verbi ante vocalem erat, primitus aspiratione in spirantem h mutatam esse, cuius generis exemplum laconicum praestat n. 23 *Ηἡμικοτύλιον* (latine 'semi-': cf. gr. *ἑπτά* latine 'septem', *ἕπομαι* latine 'sequor' etc. Ahr. II p. 74 sqq. al. ap. Meyer. § 221). Ubi autem sigma initiale ante vocalem in lingua Graeca conservatur, ex duabus litteris s + v ortum est. Etiam in medio verbo inter vocales sigma ab initio attenuatum et plane deletum est velut *γένεος* gen. sing. latine 'generis' (= genesis), *τύπτεαι* ex *τύπτεσαι* etc.; simplex s autem quodcunque inter vocales reperitur aut ex assimilatione (*μέσος* ex *μέσσος*, **μέδjος*) aut ex primario *τ* (*εἴκοσι* ex *ϝίκατι*) prodiit (Meyer § 222).

Sed in Laconicorum pariter atque in Argivorum dialecto etiam latius patuit studium sibilantis in spiritum asperum solvendae: ita ut postremo in mediis vocibus quodvis *σ* in spiritum mutaretur. Qua in re tres vel potius quattuor periodos discernere possumus (cf. § 3):

I. Antiquissimi tituli sigma intervocale servant: *Φλειάσιοι* 20, 9, 1; *γνήσιοι* 21 b, 4; *γνήσιαι* ib. 7; *ἡβάσωντι* 21 b, 5; dubia est forma *νικάσ*[*ας*] quam 12, 2 restitui.

II. In alterius partis inscriptionibus littera *σ* intervocalis semper in spirantem gutturalem h mutatur ita, ut nullum discrimen fiat inter s genuinum et illud quod secundarium est tempore procedente in sermone Graeco ex alia consona ortum. Nam et formas *ἐποίηΗε* 26; *ἐνίκαΗε* 27, 6. 35; *νικάΗας* 27, 3 reperimus et illud sigma quod ex *τ* ortum erat in titulis II partis cum spiritu aspero commutatur (Curtius Verbum II p. 278; Osthoff Verbum in der Nominalcom-

position pp. 175. 345 sqq.). Quo in usu omnino cum laconico sermone Argivorum dialectus facit (*ἐποίϝηΗε* Arch. Ztg. a. 1876 p. 48; a. 1881 p. 85; *ΤελέΗιππος*, *ΘράΗυλλος*, *Ἀγη[ι]δάμας* C. I. G. 1120): in Eleorum dialecto recentiore non mutatur nisi genuina littera σ (*ποιήασσαι*, *ποιήαται* Cauer del. n. 116, sed ibidem *ἀνταποδιδῶσσα*, *ἔγκτησιν*, *θυσιᾶν*, *πασᾶν*, *ἀναθέσιος*; cf. Dittenberger Arch. Zeitung 1876 p. 16). Huc pertinent:

1. *ΠοΗοίδαια* 27, 12. 17; *ΠοΗοιδᾶνι* 28, 4; 29, 2; 30, 4; *[Πο]Ηοιδάν* 40, 1. Antiquissimum huius dei nomen erat *Ποτειδάν* sive *Ποτιδάν* (Epicharm. 24; Pind. Ol. XIII, 5. 39) et *Ποτειδᾶς*; cf. nomen urbis *Ποτείδαια* (*Ποτειδαιᾶται* 20, 5, 3); unde exstitit *Ποσειδάν*, *Ποσιδάν*, quod saepissime apud Pindarum legitur (Ol. I, 26; VIII, 31; IX, 33, etc.). Tum sigmate aspirato ortum est nomen *ΠοΗιδάν*, denique diphthongus ει antecedenti ο assimilatus in οι transiit. Cuius assimilationis alia exempla sigmate non debilitato in dialecto arcadica occurrunt, velut *Ποσοιδᾶνος* Ross inscr. ined. n. 7 (= Rangabé ant. hell. 2338; LeB. F. 335 a); *Ποσοιδ[α]ία* tribus Mantineensis nominatur LeB F. 352 p. (Cf. Meister in Bezzenbergeri Beitr. III p. 285; Fick ib. p. 121 sqq.; Roehl ib. p. 309; Roehl Mitth. I p. 232; Foucart explic. II p. 133; vide inprimis Ahrens II p. 243 sqq. et Philol. XXIV p. 195.) cf. §§ 8. 18.

2. Nomina propria *ΔάΗιππον* 29, 2; *ΗαγηΗίστρατος* 30, 8; *ΗαιρηΗ[ιπ]πος* 33, 1; *ΔινηΗίας* 34, 1. (In titulo aliquanto recentiore n. 36 v. 9 forma *Ηαγησίλα* iam vulgare σ exhibet.) Etiam in hoc suffixo -σι- sigma, quod aspiratur, primariae litterae τ vicarium esse nomina *Ὀρτίλοχος* Paus. IV, 30, 2, *Ὀνάτιχος* laconicum C. I. G. 1295, 5 alia demonstrant (Meyer § 299; Osthoff Verbum in der Nominalcomposition p. 169).

3. *ἘλευΗύνια* 27, 11. 31, nomen a voce *Ἐλευσίς* derivatum; de vocali υ pro ι vide § 14.

4. *ἐν-ΗηβώΗαις* (27, 5. 21. 27. 33) dat. plur. part. praes. gen. femin. ex **ἡβαόντjαις*, **ἡβαόνσαις*.

Ceterum post quintum saeculum spiritus asperi nota in

his quoque formis exprimi desita est. Itaque *νικάας* scribitur n. 41, 6 in titulo anni a. Chr. 316. Eodem pertinet 56a *ἄρτος διὰ σαάμων* (= *σησάμων*) de quo statim dicturus sum.

III. In tertia periodo, quo tempore communis sermo Spartae obtinuit, nec spiritus asper exprimitur et *σ* intervocalis plerumque servatur. Omissae *σ* pauca sunt exempla haec, nominum propriorum pleraque:

1. *Σωΐνικος* 55 b, 60. c, 58: nisi forte rectius habet *Σώινικος*. In eodem titulo est *Σωσικράτης* 55 c, 36.

2. Nominis *Σώανδρος* C. I. G. 1250, 10; LeB. F. 164, 8 (= Mitth. II p. 439 (n. 18, 7)); LeB. F 173 a, 8 prior pars et a *Σαο-* *Σω-* (ut *Σωκλείδας* C. I. G. 1239, II, 3) et, quod verisimilius reddit nomen *Σώσανδρος* LeB. F. 301, 2, a *Σωσ-* (*Σωσι-*) repeti potest.

3. *Ὀναϊτέλης* 34 b i. e. *Ὀνασιτέλης*.

4. Dubiae lectionis sunt formae *Λυΐλας* (= *Λυσίλαος*) 55 c, 33 et *Λυϊξενίδας* 55 c, 8: cf. Conze et Michaelis annal. 1861 p. 44. In eodem titulo sunt *Λυσιξένου* c, 28: *Λυσιμάχου* c, 27 etc.

5. Memorabile est nomen *Κονοουρεῖς* C. I. G. 1272 (?); 1347; 1386 pro *Κυνοσουρεῖς*: cf. Boeckh C. I. G. I p. 609; Müller Dorier II p. 49; Ahrens II p. 76. Vid. § 14.

6. Denique in inscriptione 56 a, qua sacrificia perscribuntur, bis notatur sollemne sacrificii genus *ἄρτος διὰ σαάμων* pro *σασάμων* = *σησάμων*; cf. apud Athenaeum *ἄρτος σησαμίτης*), quanquam in eadem est *θύσει, δαπανώσει*.

IV. Postremo altero p. Chr. saeculo ex priscae dialecti imitatione repetitur sibilantis omissae usus: *νεικάαρ* (= *νικάσας*) 59, 4 (idem 58, 14 supplendum est) et *νεικάαντερ* (= *νικάσαντες*) 57, 2.

Praeterea *μῶα* (= *μῶσα*) 57, 3; 59 a, 2, de quo vide Curtius Etym.[4] p. 313: quam formam etiam Aristoph. Lys. 1249. 1298 codices testantur. Contra sui oblitus imitator dedit *Σωσινείκου* 57, 7.

Itaque circa annum 450 a. Chr. n. in dialecto laconica sibili nota in spiritum mutari coepta est: cum et tabula Plataeensis (20) et inscriptio Tegeatica (21), quae litteram *σ* intervocalem conservant, inter annos 479—460 scriptae sint, primi autem alterius partis tituli paulo ante annum 432 compositi videantur esse. Obtinuit autem is usus ultra quartum a. Chr. saeculum (n. 41) et fortasse in dictione Laconum usque ad Romana tempora servatus est: id quod neque refelli potest ex titulis lingua communi perscriptis neque confirmari ex inscriptionibus noviciis fucatam antiquitatem sectantibus.

II. De *σ* ante consonas subsequentes geminata.

Nonnunquam in titulis laconicis haud secus quam in reliquorum Graecorum inscriptionibus littera *σ* ante mutas vel aspiratas geminatur, quo acrius sigmatis sibilus ipsa scriptura exprimatur. Legimus enim et in vetustissima inscriptione messenia 14, 2 *Ἀρισστόδαμος* (contra *Ἀριστοδά[μα]ς* 16, 4) et in recentioribus C. I. G. 1306 *ἄρισστον*, *[Σε]β[α]σστῶν*, *φιλοσεβάσστου*, *Ἀβασσκάντῳ*; 56 a, 11 *Δεσ[σ]ποίνᾳ*. LeB. F. 296, 5 ante aspiratam *Μόσσχου* (cf. *Αἰσσχύλου* C. I. A. I 398, 3). C. I. G. 1306, 5 singulari modo duplex *σ* ante liquidam exstat in forma *κόσσμου* (ibidem v. 9 *ψήφισμα*). Cf. Meyer § 228; Cauer in Curtii stud. VIII p. 283; Blass in satura phil. H. Sauppio oblata p. 121 § 3.

---

§ 7.

De rhotacismo.

In fine vocabulorum *σ* litteram in *ρ* transire apud Lacones pariter atque apud Eleos et Eretrienses communi testimonio affirmant grammatici nostri (Ahrens II p. 71; Krampe p. 56; Meyer § 229). Atqui miro modo eius usus exempla non reperimus nisi in illis quartae partis titulis, qui priscam

dialectum non genuinam sed fucatam et ficticiam reddunt. Sunt haec:

Ζεύξιππορ 58, 1; *Κλέανδρορ* 58, 4; *βουαγόρ* 58, 6; *Φίλητορ* 59, 1.

ἱερεύρ 58, 5. *ἀρχιερέορ* 58, 9; *φιλοκαίσαρορ* 58, 11; *φιλοπάτριδορ* 58, 11.

νεικάαρ 59, 4; [*νεικά*]*αρ* 58, 14; *νεικάαντερ* 57, 2. Quanquam ibidem imitator neglegens reliquit *Νεικάρωνος* 57, 7 (quod nomen etiam traditur C. I. G. 1247, 6 in tit. laconico recenti).

De origine huius rhotacismi in quaestiuncula de universa Laconide (§ 23) verba faciam.

Contra iniuria Foucartus rhotacismum agnovit in voce *ἐγδότηρ* tituli II a. Chr. saeculo scripti (44, 13). Quae vox *ἐγδοτήρ* scribenda est: quemadmodum saepe terminationes declinationis I et III *-ης* et *-ήρ* promiscue habentur. Atque ipsum illud *ἐγδοτήρ* firmatur arcadico *οἱ ἐσδοτῆρες* Cauer del. n. 117 (passim). Adde locr. *δικαστῆρας* in titulo Naupactio Cauer del. n. 91 b, 8, idemque pamphyl. Iournal of hell. studies 1880, 249 v. 16 sq. Alterum exemplum laconicum in promptu est ex inscriptione Cytheriaca nuperrime edita Mitth. d. arch. Inst. V p. 231) *Μένανδρος ἁρμοστὴρ Τινδαρίδαις.* Atque testatur formam *ἁρμοστήρ* Xen. hell. IV, 8. 39. Pluralis *ἁρμοστῆρες* est in titulis Fourmontianis spuriis duobus C. I. G. 61. 62, de qua forma apparet falli Boeckhium C. I. G. I p. 89.

---

§ 8.

De *ϑ* et *κ* consonarum cum sibilanti ratione.

I. *ϑ* — *σ*.

Antiqui tituli laconici litteram *ϑ* semper et in verbi initio et in medio verbo conservant usque ad illum, qui intra annos 403 et 398 scriptus verbum *ϑιῶ* (= *ϑεοῦ*) nobis tradit (n. 7 . . . *ϑίδα*; 11 *ἔϑηκε*; 12 ΡΟΣΑΘΡΕΝΔ. *ἐν*-

θάδε; 13 *ἀνέθηκε*; 16 *Θαλεσσίων*; 19 *Θιοκλῆ[ς*; 20 *Ἀθαναῖοι, Κορίνθιοι, Τιρύνθιοι, Κύθνιοι, Θεσπιῆς, θε[ῶι*]; 21 *Ξουθίᾳ, ἀνελέσθω, ἀνελόσθω, ἀποθάνῃ, παρκαθῆκα, νόθοι, πόθικες, θεθμόν, θυγατέρες*: 24 *ἀνέθηκε*, ...ΝΘΙΣ 25 ΑΠΟΣΤΡΥΘΕΣΤΑΙΣ; 27 *ἀνέθηκε, Ἀθαναίᾳ, τεθρίππωι, Ἀθάναια, Θευρίᾳ*: 28 *ἀνέθηκε*; 29 *ἀνέθηκε*; 30 *ἀνέθηκε*; 36 *Θ* . . . . .; 37 *θιῶ*). Immo vero, cum vulgaris illa lex, quae duas syllabas sequentes a consona aspirata incipere vetat, in laconica dialecto antiquiore non magis quam in aliis valuerit, in forma *θεθμόν* 21 a, 8; b, 12 littera genuina *θ* pro vulgari *σ* occurrit cf. *θέθμιον* in inscr. naupactia b, 21 (Vischer kl. Schriften II p. 137 sqq.); *θεθμόν* in elea Olymp. n. 381 (cf. Curtius Verb. II p. 365; Nauck bull. de l'acad. de St. Pétersb. XXIV p. 397; Meyer §§ 281. 300). Itaque de antiquiore tempore certe non valet quod proprium laconici sermonis grammatici ferunt sigma litterae *θ* vice fungi (velut *ναὶ τὼ σιώ* sim.), nec fieri potest, ut in Alcmanis carminibus formae *σαλασσομέδοισιν* frgm. 35; *σάλεσσιν* frgm. 74 aliae (cf. Ahr. II p. 66; Spiess in stud. X p. 360 sqq.) genuinae sint: quas ex praepostera grammaticorum doctrina introductas esse verisimile est, qua de re accuratius § 23 disputabo.

Prima quae ex inscriptionibus habemus exempla litterae *θ* in sibilum transeuntis alterum vel primum ante Chr. n. saeculum tulit. Sunt autem haec:

σιοφόρος 55 b, 57 (= *θεοφόρος*);

τὸν] *σὶν φέρων* 55 c, 55; a, 51 (*σίν* = *θιόν*, *θεόν* cf. § 18);

Σίων 55 b, 13;

Σιωνίδας 55 b, 16;

Σιδέκτας (*Σειδέκτας*) 55 b, 29; 56, 2. 3. 5; C. I. G. 1241, I, 4; 1244, 16; 1247, 14; 1250, 6; Le Bas inscr. grecques et latines p. 148; LeB. F. 173 b, 6; 175, 1 (= C. I. G. 1352); annal. 1861 p. 39;

Σιμήδης C. I. G. 1261, 2; 1372, 2;

Σιμηλίδας C. I. G. 1391, 2;

Σίπομπος (*Σείπομπος*) 55 a, 10. 24; 55 c, 7; C. I. G. 1241, II, 26; 1243, 8 (?); 1245, 13;
Σίτειμος (*Σείτειμος*) C. I. G. 1239, II, 1; 1241, I, 6; 1246, 4; LeB. F. 173 b, 1; bull. de corr. hell. I p. 378 (n. 4, 7);
Σικλῆς 55 a, 27;
Σιχάρης 55 b, 54. c, 43;

cf. Baunack stud. X p. 87 sq., qui tamen non omnia affert. De vocali *ι* (sive *ει*) stirpis *Σι-* (*Θι-*) vide §§ 13. 18.

Adde huc nomina *Σήριππος* 55 a, 5. 23. c, 34; C. I. G. 1260, 13; LeB. F. 282 c; *Σηρανδρίδας* 55 a, 2: pro *Θήριππος* et *Θηρανδρίδας*.

In titulis illis ficta antiquitate insignibus saeculi p. Chr. n. II leguntur formae *ἀνέσηκε* 59. 5 (= *ἀνέθηκε*): *Βωρσέα* 59. 5 (= *Βωρθέα*). Quanquam eiusdem aetatis tituli 57. 58 dant *ἀνέθηκε* et *Βωρθέα*.

Parem assibilationem consonae *ϑ* iam sub finem III saeculi exhibere videtur nomen *Ἐλευσία* 15. si quidem id ex *Ἐλευθία* (n. 45 a) ortum esse sumimus. Ceterum plura de hoc nomine infra adnotabo § 14.

De huius singularitatis natura quaerentibus nobis mirum non videtur Lacones litteram *ϑ* ita pronuntiasse ut spirantis *σ* similis sonus evaderet (cf. anglicum 'th'), indeque factum esse, ut tempore procedente etiam scribendo hae litterae inter se confunderentur. Quod tamen neque ante quartum saeculum factum est, neque is scribendi usus late patuit. Qui deinde, cum propria laconicae dialecti indoles sensim pedetemptimque oblitteraretur, in verbis sollemnibus *σιοφόρος*, *σὶν φέρων* et in nominibus propriis *Σιδέκτας*, *Σηρανδρίδας* reliquis diutius nec tamen constanter servatus est. Nam eodem tempore solitam et vulgarem formam exhibent nomina: *Θέων* 55 a, 31; C. I. G. 1248, 6; LeB.-F. 203 b; 296, 3; *Θεόδοτος* Mitth. II p. 442 (30, 8); *Θεόδωρος* C. I. G. 1249, I, 10; LeB.-F. 164, 14; 173 a, 18; bull. de corr. hell. I p. 378 (n. 7, 14); Mitth. II p. 441 (n. 28, 3); *Θεοκλῆς* C. I. G. 1249, I, 11; 1254, 8. 15; LeB.-F. 302, 14; *Θεοκλ* . . . . C. I. G. 1250, 12; *Θεόκριτος* supra n. 44;

Θεόλυκος Mitth. II p. 382 (n. 200); *Θεοξενίδας* LeB.-F. 296, 2; *Θεόξενος* supra n. 50; C. I. G. 1243, 15: 1369, 2. 12; LeB.-F. 168 i, 8; *Θεοπρόπιος* C. I. G. 1404 = LeB.-F. 225, 1; *Θεότιμος* LeB.-F. 313, 1; *Θεόφιλος* C. I. G. 1260, 17; LeB.-F. 173 b, 9; 301, 14; *Θεόφραστος* C. I. G. 1287, 5; 1371, 2; *Θειοφάνης* C. I. G. 1499, 11. Cf. § 13.

Eandem assibilationem litterae *ϑ* recentioribus temporibus propriam invenimus in dialecto cretica (velut *τὸς σιώς* C. I. G. 2554, 185, sed ib. 30 *Θεοδαισίοις* al.). Cf. Helbig de dial. cret. p. 18 sq.; Meyer § 214 in adn.

II. *τ* — *σ*.

Littera *τ* cum in lingua communi ut in dialecto ionica ante sequentem *ι* assibiletur (veluti *πλούσιος* ex *πλούτιος* cf. *πλοῦτος*), in dialecto laconica pariter atque in boeotica ab antiquissimis temporibus usque ad aetatem satis recentem conservatur. Exempla affero:

1. Numeralia *τριακάτιαι* 21 a, 1; *τετρακάτιαι* 21 b, 2; *ἑξακάτιοι* 41, 9; *ὀκτακατί[ως]* 35, 15.

Cf. *διακάτιοι*, *τριακάτιοι*, *πεντακάτιοι*, *ϝεξακάτιοι*, *ἑπτακάτιοι*, *ὀκτακάτιοι* in tabb. Her. saepe, quanquam in eisdem subinde communes formae comparent I, 40 *τετρακόσιοι*; II, 35 *διακοσίων* (Meister stud. IV p. 368). Numeralium exitus *-κάτιοι* recte derivatur a verbo *ἑ-κατόν*. Ex *-κάτιοι* factum est *-κάσιοι*: cf. *τριακάσιοι* LeB.-F. 340 e § 2 in tit. arcadico; deinde vocali *α* obscurata vulgare *-κόσιοι*. quae vocalis mutatio utrum ex natura antecedentis gutturalis *κ* an ex analogia terminationis *-κοντα* explicanda sit, diiudicare nolumus (cf. Ahr. II p. 280; Meyer §§ 16. 405; Gelbke in Curt. stud. II p. 12 sqq.; Hartmann de dial. delph. p. 8).

Eadem res est in forma *ϝ[ί]κατι* 35 b, 5; cf. *βείκατι· εἴκοσι· Λάκωνες* Hesych.

Cf. tabb. Her. I, 37; II, 18 etc. *ϝίκατι*; II, 55. 57. 71. 75 *ϝείκατι* (boeot. *ϝίκατι* C. I. G. 1569 etc.; corcyr. *εἴκατι* C. I. G. 1840, 10). (De vocabuli formatione cf. Ahr.

II p. 63; Brugman stud. IV p. 72; Meister ibidem p. 368; Curtius Etym.[4] p. 134; Meyer § 16).

2. *Ποτειδαιᾶται* 20, 5, 3 a verbo *Ποτείδαια* (cf. § 6 p. 52), quo in urbis nomine littera *τ* usque ad recentissima tempora servatur, cum in nomine dei ipsius *Ποσοιδάν*, *Πο-Ηοιδάν* (*Ποσειδάν*, *Ποσιδάν*) iam exeunte saeculo quinto *τ* in sibilantem verterit. (*ΠοΗοιδᾶνι* 28, 4; 29, 2; 30, 4; [*Πο*]-*Ηοιδάν* 40, 1; *ΠοΗοίδαια* 27. 12. 17; *Ποσειδᾶνος* 49, 21; LeB.-F. 255 d, 6; *Ποσιδᾶνος* C. I. G. 1374, 6; *Ποσείδαια* C. I. G. 1430. cf. Meyer § 299.)

3. *Ἀρτεμιτίου* LeB.-F. 194 b, 3.

Cf. cret. *Ἀρταμίτιος* C. I. G. 3052 (Helbig de dial. cret. p. 14); corcyr. *Ἀρτεμίτιος* C. I. G. 1845 (Ahr. II p. 61. 240; Meyer § 299).

Derivatur ea forma a stirpe genuina nominis deae *Ἀρ-τεμιτ-*, quae apparet in *Ἀρτέμιτι* 59, 4; C. I. G. 1416, 2; *Ἀρτέμιτος* LeB.-F. 296 (in tit. messen.). Postea nomen illud aut in numero stirpium in *ιδ-* exeuntium habitum est (*Ἀρ-τέμιδι* 57, 4; 58, 16) aut radicibus in vocalem *ι* desinentibus adscriptum (*Ἀρτάμι* dat. sing. LeB.-F. 109 a in tit. argivo). Ahr. II p. 240; Meyer § 198; cf. § 18.

4. Eodem pertinet terminatio verbalis *-ντι* in 3. pers. plur. ind. praes. et coni. praes. aoristique:

βιῶντι 42, 7 (ind. praes.).

ἡβῶντι 21 a, 5; *ζῶντι* 21 b, 6. 8. 9; *ἀνφιλέγωντι* 21 b, 10 (coni. praes.).

ἡβάσωντι 21 b, 5 (coni. aor.).

Suffixum *-ντι* constans est in tabulis Heracleensibus (Meister stud. IV p. 420). Tituli messenii haec praebent exempla: LeB.-F. 303 a *κελεύοντι* 5. 6; *ἔχοντι* 26. 28; *λά-βωντι* 8; *παραλάβωντι* 7; LeB.-F. 326 a *παραγγείλωντι* § 3, *λάχωντι* § 6 al. cf. § 19.

Cetera exempla vide Ahr. II p. 291; Meyer § 456.

De praepositione *ποτί* vide § 22; de formis articuli *τοί*, *ταί* vide § 20.

§ 9.

De ceteris consonarum mutationibus.

1. Tenuis π posita est pro vulgari media β in nomine Ἀμπρακιῶται (20, 3, 1), quod apud Thucydidem et Herodotum scriptum legimus. In forma recentiore Ἀμβρακιῶται (44, 2) nasalis μ subsequentem tenuem π in mediam β attenuavit: ex simili causa in lingua neograeca factum est, ut consonae μπ sonum nostri 'b' simillimum exprimerent. (Ahr. II p. 83; Curtius Etym.[4] p. 527.)

2. Tenuis κ aspiratae χ vicaria adsumitur in voce Ἐκέφυλος (28, 2) propter alteram aspiratam φ; cf. nomen Ἐκεσθένης in titulo Troezenio LeB.-F. 157 a et formam ἐκεχειρία etc. (Ahr. II p. 82; Meyer § 300). Contra consona aspirata pro tenui secundum usum ponitur in verbo τεθρίππῳ (dat. sing.) 27, 7 propter spiritum in altera parte compositi: cf. φρουδος ex προ-ὁδός (Curt. Etym.[4] p. 492; Meyer § 207).

3. Vocem κέληξ recte restituerunt in inscriptione Damononis (27, 13. 30. 37) Meister (in Bezzenbergeri Beitr. III p. 284) et Roehl (ibidem p. 309). Quanquam in titulo laconico C.I.G. 1416, 2 dativus κέλητι exstat a nominativo solito κέλης repetendus. Duplex igitur stirps agnoscenda κεληκ- et κελητ- non minus atque in latino eiusdem radicis vocabulo celer- et celoc-. Similia duplicis terminationis exempla protulit Lobeck Paralipp. gr. gr. I p. 125 sqq.

4. Diversa est ratio mutae κ servatae in adverbio ποκά (πήποκα 27, 5) pro attico ποτέ. cf. ποκά Alcm. frgm. 42, 33, sed ποτέ frgm. 41 (Spiess stud. X pp. 343. 357). Cf. Helbig de dial. cret. p. 15; Ahr. II pp. 79. 376; Meyer §§ 22. 188.

5. In titulo 55 b, 63 legimus verbum σκιφατόμος ex nomine σκίφος (i. e. ξίφος) et radice τεμ- τομ- compositum. Σκίφος forma propria erat dialecti doricae universae secundum Hesychii et Etymologici magni testimonium. Cf. Ahr. II p. 99; Meyer § 250.

§ 10.

De consonarum assimilatione et metathesi.

I. De assimilatione.

1. Litteram ν frequenti usu ante sequentem gutturalem in γ, ante sequentem labialem in μ mutari, aliis consonis quantum potest assimilari notum est, idque fit non solum in mediis verbis aut compositis, sed etiam in commissura duorum verborum: *ἐμ πολέμῳ* 34 c contra *ἐν πολέμῳ* 34 a. b), *τὰμ πόλιν* 42, 7: *ἐμ πᾶσιν* 47, 7: *εἶμεγ καὶ* LeB.-F. 194 d, 14: *Ἀκαρνάνωγ καὶ* v. 15: *ἀσφάλειαγ καὶ ἀσυλίαγ καὶ* v. 19: *ἐλ Λακεδαίμονι* 44, 13: *ἐλ* (i. e. *ἐν* vide § 22) *Λακεδαίμονα* 41, 8. Saepe autem in mediis verbis neglecta est assimilatio, qualis scribendi ratio non tam verbi pronuntiationi quam etymologiae adaptata ab antiquissimis temporibus nostrae dialecti propria videtur. Ex titulis laconicis omnino has formas collegi:

I. ex titulis antiquis:

Ὀλυνπίῳ 10, 2; *Ὀλύνπιε* 22.	*Ὀλυμπίῳ* 41, 4; *Ὀλύμπια* 41, 5; *ὀλυμπιονίκας* 38, 2.
Ἀνχίβιος 16, 3.	
ἀνφιλέγωντι 21 b, 10.	

II. ex titulis inter III et I a. Chr. saec. scriptis:

	Ἀμβρακιώτας 44, 2. 10.
Ἀνχάριος 51, 26.	
Εὐανγέλου 55 c, 29.	
εἰσενενκάμενοι 51, 27; *εἰσηνένκαμεν* 51, 29.	*ἐνεγκόντω* 47, 16.
τοῖς ἐντυνχάνουσιν 51, 4; *οἱ ἀντιτυνχάνοντες* 51, 48.	*τοῖς ἐντυγχάνουσιν* 44, 7.
συνυπόλανψις 51, 22.	
	ἔγκτησις 42, 9; 43, 29; 53, 7; *ἔκτησις* (ex *ἔγκτησις*) 48, 14.
ἐνχειρισθείσας 47, 6.	
συνχωρήσωσιν 51, 55.	*συγγραφάν* 44, 17.

III. ex titulis aetate imperatorum Romanorum compositis:

Ἀγαθάνγελος C. I. G. 1425, 1(=LeB.-F.166); — *θάνγελος* C. I. G. 1251, 7.	*Ἀγαθάγγελος* C. I. G. 1426, 2.
Νύνφας C. I. G. 1240, II, 19; LeB.-F. 172, 7 (?).	*Νυμφόδοτος* C. I. G. 1247, 5; Mitth. II p. 440 (n. 21).
Πονπώνιος C.I.G. 1240, I, 28; *Πονπωνία* C. I. G. 1444, 1.	*Πομπώνιος* C. I. G. 1239; 1242; 1247; 1249; 1253; 1328; 1351 (bis); LeB.-F. 174, 2.
	εἰσενέγκαι C. I. G. 1508, 2; *ἐνεγκάντω* LeB.-F. 303 a, 12.
Ἔλενχος Ross inscr. ined. n. 46, 1; *ἐλένξαντος* LeB.-F. 243 a, 36.	
Ἐπιτυνχάνων C. I. G. 1249, 1,7; *ἀντιτυνχανούσης* LeB.-F. 194 c, 18.	[*Ἐπ*]*ιτυγχάνων* C.I.G. 1252, 2.
	Ὀλυμπίου C. I. G. 1312, 4; *Ὀλυμ*[*πίοις* 1316, 1; *ὀλυμπιονίκην* LeB.-F. 237, 2.
	Ἰοῦγκος C. I. G. 1346, 12.
Ἑκατονβεύς C. I. G. 1474, 2.	
	Ἀνέγκλητος C. I. G. 1240, II, 13. 21.
ἐνγαίους LeB.-F. 243 a, 13.	*ἐγγραφάς* LeB.-F. 303 a, 7.
τῶν συνγενῶν LeB.-F. 194 c, 17.	
συνκ[*α*]*θειδρυμένην* C. I. G. 1444, 6; 1446, 11.	
σύνκλητος C. I. G. 1327, 13.	
ἀσύνκριτος C. I. G. 1347, 8; 1353, 9; 1365, 12; LeB.-F. 175 c, 2.	
	συμβίωσιν C. I. G. 1433, 12.

συνπαθεστάτην LeB.-F. 243 a, 57.
σύνπαντος C. I. G. 1428, 7.
συν[πά]σης C. I. G. 1452, 7; Mitth. I p. 156.
συνπολειτευσάμενον C. I. G. 1370, 6.
συνπεπτω[κότα] C. I. G. 1330, 23.
Πανκλῆς C. I. G. 1260, 7.
Πανκρατίδας C. I. G. 1355, 2; Mitth. I p. 162.
πανκράτιον C. I. G. 1421, 14.
πανκρατιαστής C. I. G. 1428, 3.
συμπάσης C. I. G. 1453, 11.

ΣΥΜΦΟΤ... LeB.-F. 175 a.

Legitur praeterea et *σύσσιτοι* C. I. G. 1249, IV, 12 et *σύνσειτοι* C. I. G. 1278, 9; *συνμαχίαν* C. I. G. 1495, 7; Mitth. I p. 155; *συνμαχήσας* C. I. G. 1362, 3. Denique *ἄμμιγα* (= *ἀνάμιγα*) C. I. G. 1488, 8 (in dist.). *ἐνλείποντες* 51, 5 (contra *ἐλ Λακεδαίμονι* et *ἐλ Λακεδαίμονα* 41, 8).

2. Consonam tenuem media subsequente ipsam mediam fieri his exemplis intellegitur:

a) In nomine *ἔκγονος* tenuis *κ* servatur 42, 5; LeB.-F. 194 c, 17; 194 d, 18; 245 b, 3; 253; *ἔγγονος* scribitur 43, 27; 44, 10; 49, 11; 50, 24; LeB.-F. 211 a, 2; 259 a; 260; 305 (in tit. messen.); C. I. G. 1315; 1319. Semel legimus formam *ἐγόνους* (ex *ἐγγόνους* ortam) 48, 13.

b) *ἐγ Δαμοστράτου* 56, 29; *ἐγδοτήρ*, *ἐγδότω* 44, 14; *ἐγδόμεν* 47, 13; *ἐγδιδομένου* LeB.-F. 243 a, 12; *ἐγδεξάμενος* LeB.-F. 326 a § 12 (in tit. messen.). Cf. Meyer § 276.

Etiam ante consonas liquidas *μ* et *λ* tenuis *κ* nonnunquam in mediam *γ* mutatur: *ἐγ μιᾶς* LeB.-F. 167 a; *ἐγλεγόντω*, *ἐγλογεύοντες* LeB.-F. 326 a (in tit. messen.).

Similia eorum quae adscripsi ex titulis atticis et ex usu ceterarum dialectorum collegerunt Cauer in stud. VIII p. 288 sqq.; Giese über den äol. Dial. p. 85 sqq.; Baunack in stud. X p.

121 sqq. Cf. Franz elem. epigr. Gr. p. 49; Wecklein cur. epigr. p. 49.

3. Litterae ϱσ in nomine Κοϱσαῖος modo assimilantur modo servantur: certe utraque forma est in duabus inscriptionibus Antoniniana ut videtur aetate scriptis

Κοϱσαῖος LeB.-F. 168 b, 3 (= C. I. G. 1284)

Κοσσαῖος C. I. G. 1256, II, 12.

De dorico adiectivo μικκός, quod idem est nom. pr. Μί[κ κος LeB.-F. 281 b, 2 (cf. Fick gr. Personennamen p. 57) non satis constat, num assimilatione ortum sit ex μικϱός an diverso suffixo -κο- effectum. Ab eodem descendit vox μικκιχιδδομένων in titulo fictam antiquitatem prae se ferente 58, 6. (cf. Ahr. II p. 104; Meyer § 279.)

4. Media δ et spirans genuina j, quae vulgo confluunt in ζ, in dialecto boeotica per assimilationem litterae j in δδ abeunt; idem Laconibus et apud Aristophanem tribuitur secundum codices (γυμνάδδομαι, ποιόδδει al.) et ab Hesychio (s. v. ἄδδα, μωΐδδει, συμβουάδδει al., cf. Ahr. II p. 96). In titulis non praesto est nisi unum exemplum βουαγὸϱ μικκιχιδδομένων 58, 5, quod modo memoravi, licet propter tituli indolem parum certum. Quod verbum hoc uno loco traditum quid significet ex glossa ad Herodotum (IX, 85 ἰϱήν) cognoscitur: παϱὰ Λακεδαιμονίοις ὁ παῖς ἐν τῷ τϱίτῳ ἐνιαυτῷ μικιζόμενος καλεῖται: cui notioni convenit Hesychii de verbo βουαγόϱ (§ 5) adnotatio.

Alterum similis formationis verbum latet in nominibus propriis Σοιξιάδας 55 b, 34; LeB.-F. 165, 2; Σοίξιππος C. I. G. 1457, 2; Σοιξικλῆς C. I. G. 1271, 13. 17; 1282, 4; 1373, 6; Σοΐδας 55 a, 37; Ἀλκισοΐδας 55 a, 38: quanquam ex his nominibus de forma praesentis nihil certi lucramur.

Nec certius iudicari potest de forma laconica nominis Ζεύς in tit. 22. Ubi ex vestigiis litterae post Κϱονίδα servatae et maiore intervallo non Ζεῦ sed plenior forma Τηεῦ, quae quidem cretica est (Cauer n. 42, 60; Helbig de dial. cret. p. 33), potest videri supplenda. Quanquam ζ litteram neque dialectus Laconica vetustior respuit: cf. ζώι, et ζῶντι

n. 21 passim; *Τροζάνιοι* 20, 9. 2. et agnoscunt tituli recentiores. cf. infra § 12.

5. Tres consonae γχ + j confluunt in σσ-, ut antiquissimum *ἄσσιστα* 21 b, 9 docet. Similes sunt vulgares formae *θάσσων* a stirpe ταχ-, *ἧσσων* a stirpe ἡκ-, aliae (Meyer § 390). *ἆσσον* saepe apud Homerum et tragicos, *ἄσσιστα* semel in Aesch. frgm. 56 legitur.

Ceterum ut in titulis antiquissimis nonnunquam pro consona duplici simplex ponitur, quod factum in *Ἀπόλωνι* 20, 1. 1: ita idem in litteris assimilatis fit: *παρκαθήκα* (ex *παρκαθθήκα* ortum) 21 b. 4: *κατόν* (= *κατὰ τόν*) 21 a, 8. b, 11: contra *καττό* 36. 3. 6: *ποτόν* (= *ποτὶ τόν*) 35 a, 3; contra *ποττόν* 35 a, 6. 10. 17 et *ποττάν* 41, 11; — Adde *εἰστάλαν* 50. 34: contra *εἰς στάλαν* 51, 53 etc. cf. Meyer § 287.

Itaque cum in uno eodemque titulo n. 35 et *ποτόν* et *ποττόν* legamus, non est cur cum Baunackio (stud. X pp. 103. 109) *πὸ τόν* et *κὰ τόν* scribamus et praepositiones *κατά*, *ποτί* duplici elisione in *κά* et *πό* mutatas esse censeamus.

II. De metathesi.

Metathesis exemplum sat antiquum in inscriptione valde mutilata exstare videtur n. 17b et c *Κορφιάτα Παν ός* et *Κροφιάτα*: cf. Weilium Mitth. I p. 166, qui hoc adiectivum ab urbis sive montis nomine *Κρόφια*, *Κρόφιαι* (*Κόρφια*, *Κόρφιαι*) derivandum esse existimat.

§ 11.

De littera ν paragogica.

Litterae ν quae paragogica vel ephelcystica vocari solet in antiquissimis titulis laconicis usque ad saeculum IV a. Chr. n. scriptis nullum unquam deprehendi vestigium. Scribitur ante vocalem: *ἐδίδο[ϝ]ε* YO . . 11, 1; *ἀνέθηκε*

Ἀθαναίαι 27, 2; ἐνίκαΗε ΕΝΥΜ 27, 35; ἀνέθηκε Ἐκέφυλος 28, 1; ἀνέθηκε Αἰσχρίων 30, 1; ἀνέθηκε Ὀλύμπια 41, 5.

Ante consonam ἀνέθηκε Διμνάτι 13: ἀνέθηκε τᾶι 24; ἐνίκαΗε Δαμώνων 27, 6; ἀνέθηκε τῶι 29, 1; ἔδωκε Μόλο[β]ρος 35b, 1; Ϝ[ί]κατι μνᾶς 35b, 5.

Itaque Meyerus (§§ 305. 307) non recte iudicat, qui adverbiorum numeralium τετράκιν, ἑπτάκιν, ὀκτάκιν (n. 27 et 35) in terminationibus litteram ν paragogicam genuinis formis in vocalem -ι exeuntibus additam inesse existimat. De quibus cf. § 21.

Litterae ν finalis usus non ante quarti saeculi exitum in titulos laconicos ex communi sermone irrepsit idque sine constantia. Tabulae Heracleenses ν paragogicam non exhibent nisi in casu dativo plur. decl. III, tanta tamen licentia, ut modo adiecta sit ante consonam, modo omissa ante vocalem subsequentem (Meister stud. IV p. 413). Eadem inconstantia in titulis laconicis saeculi II et I a. Chr. n. est, quam ex hac tabula videre licet:

1. ἀνέθηκε Ὀλύμπια 41, 5 (vide supra); ἕως ἂν ζῶσι ὅπως 47, 11; τοῖς λαμβάνουσι ἐν 50, 14.

2. ἐπισκευάσωσιν ἐκ 50, 2; συνχωρήσωσιν ἅ 51, 55; τοῖς ἐντυγχάνουσιν αὐτοῖς 51, 4; τοῖς ἐντετευχόσιν αὐτοῖς 51, 44; τοῖς ἀγῶσιν οἷς 51, 49.

3. ἀνέθηκε τᾶι 45; ἔδοξε τῶι sive τᾶι 42, 12; 44, 8; 48, 9; 49, 7; 50, 20; 51, 40; 53, 1; ἔστεψε πατήρ 59 a, 3 (in versu); τοῖς διδοῦσι καί 50, 11; πᾶσι τοῖς 51, 43; 51, 49; πᾶσι φανερόν 51, 51.

4. ἐστὶν καί 50, 10; ἐπισκευάσωσιν δαπάναν 50, 6; τοῖς ἐντυγχάνουσιν τῶν 44, 7; τοῖς ἐντυγχάνουσιν Σπάρτη 49, 5; ἅπασιν δι' ἅ 50, 20; ἱερεῦσιν τοῖς 50, 28; δαπανάμασιν καί 51, 17; πᾶσιν πεποίηται 51, 31.

In fine tituli ἀνέθηκεν est 58, 15; ἀνέθηκε 45a; 59, 5; ἔπεσι 59 a, 3.

Apparet ν finalem tertiae personae ind. in -ε exeunti addi non solere, id quod cum tabularum Heracleensium usu conspirat.

Ceterorum ex mole titulorum recentiorum quot potui exempla collegi, unde apparet nullam iam legem de litterae ν paragogicae ratione valere:

1. ν ante vocalem omissa:
   a) 3 p. sing. aor. act. C. I. G. 1275, 10; 1307; 1457, 5.
   b) 3 p. plur. ind. aut coni. LeB.-F. 243 a, 24.
   c) εἴκοσι LeB.-F. 248 d.

2. ν ante vocalem posita:
   a) 3 p. sing. aor. act. LeB.-F. 194 c, 7. 19; 199, 1; 211 b (in dist.); C. I. G. 1488 (in dist.); 1499 (in dist.); Mitth. I p. 155.
   b) 3 p. plur. coni. LeB.-F. 243 a, 56.
   c) dat. plur. decl. III. LeB.-F. 162 d (in dist.); 194 c, 16; C. I. G. 1365, 8; 1499 (in dist.).
   d) ἐστίν LeB.-F. 167 (in dist.).

3. ν ante consonam omissa:
   a) 3 p. sing. aor. act. LeB.-F. 162 h; 162 i; 194 d, 12; 281 b, 10; C. I. G. 1488 (in dist.).
   b) 3 p. plur. ind. aut coni. LeB.-F. 194 c, 14; 243 a, 10. 21.
   c) dat. plur. decl. III. C. I. G. 1261; 1381, 7; 1421, 8.

4. ν ante consonam posita:
   a) 3 p. sing. aor. act. LeB.-F. 211 b (in dist.); 241 b; 243 d, 10; C. I. G. 1241, I, 9; 1495, 12; bull. de corr. hell. I, 380 (n. 4, 4).
   b) dat. plur. decl. III. LeB.-F. 167 (in dist.); 243 a, 4; C. I. G. 1365, 9.

5. ν in fine tituli omissa:
   3 p. sing. aor. act. LeB.-F. 273 a.

6. ν in fine tituli posita:
   3 p. sing. aor. act. LeB.-F. 163; 211 a (in fine hexam.); 317; C. I. G. 1341; 1395; 1424; 1460.

Dubia est forma ὀλιγωρήσωσιν ..... LeB.-F. 243 α, 35.

NB. Praeter sescenta exempla particulae ἕνεκα (εἵνεκα) et ἕνεκεν (εἵνεκεν) semel legimus C. I. G. 1347 ἀρετᾶς ἕνεκε καί.

Similem quaestionem de dialecto Attica vetustiore suscepit Cauer in stud. VIII p. 292; nuper de universa illa dialecto copiosa dissertatione »De littera Ny Graecorum paragogica quaestiones epigraphicae« repetiit Hedde J. J. Maassen in Studiis Lipsiensibus IV p. 1.

[Reliqua in Dissertationum Argentoratensium volumine VI propediem edentur.]

Typis expresserunt Breitkopf et Haertel Lipsienses.